

Реєстраційне свідоцтво
Ю № 406 від 16.06.1999.

ВІРУЮ

№ 1 (216)

січень
2017

РОЗПОВСЮДЖУЄТЬСЯ
БЕЗПЛАТНО

**ШАНОВНІ ЧИТАЧІ, ДОРОГІ ДРУЗІ,
БРАТИ І СЕСТРИ В ГОСПОДІ!**

**Вітаємо вас зі Святом Господнього
Різдва. Хай зоря, яка освітила
мудрецьам дорогу до Новонародженого
Спасителя світу, осяє і ваш
життєвий шлях і приведе до
престолу Божої благодаті –
єдиного місця у всесвіті, де можна
знайти прощення всіх гріхів, силу
для святого життя, допомогу у
випробуваннях, мир в часи бурі і надію
на вічну радість і вічне життя.**

**Божих благословень вам
і вашим родинам!**

*Христос народився!
Славимо Його!*

Колектив редакції.

Свято Різдва Христового зібрало на Європейській площі Києва тисячі віруючих людей

**Цього року багато українських Церков
уперше святкували Різдво Христове 25
грудня – разом із більшістю країн світу.**

Саме цей день став початком проекту R500, присвяченого святкуванню п'ятсотріччя Реформації в Україні та світі, реалізація якого триватиме весь 2017 рік. П'ять століть тому в Західній Європі розпочався рух за повернення до першоджерел віри, коли німецький

монах Мартін Лютер прибив «95 тез» на дверях своєї церкви у Віттенберзі.

З того моменту розпочалося духовне, соціокультурне, економічне перетворення тогочасного суспільства. Перетворення, яке сформувало заможну і сильну Європу і на яке сьогодні очікує Україна.

Величезний об'єднаний хор на Європейській площі столиці України вітав присутніх різдвяним співом. Зі словом та привітанням до людей звернулися глави і представники Церков, державні і громадські діячі.

Благодійним різдвяним концертом розпочався рік Реформації на Прикарпатті

В Івано-Франківському обласному музично-драматичному театрі імені Івана Франка 26 грудня 2016 року відбувся благодійний різдвяний концерт з нагоди 500-річчя Реформації.

Проходив він під гаслом «Україна та світ святкують Різдво Христове разом», пише Фіртка з посиленням на ОДТРК.

Звучали пісні у виконанні відомих прикарпатських співаків, гуртів та хорових колективів. Концерт став першим духовним та культурним міжконфесійним заходом з

відзначення 500-річчя Реформації.

Загалом на Прикарпатті 2017 року проходять різноманітні заходи з нагоди відзначення 500-річчя Реформації: обласний, міський та районні фестивалі «Назустріч Реформації» – у січні-лютому, круглі столи, форуми, семінари в навчальних закладах області – у березні-травні.

У квітні, напередодні Великодня, пройде акція «Чисте серце – чисте місто».

У травні-червні заплановано місяць Реформації в області. Протягом літа проводитимуться різноманітні вуличні акції: фестивалі, велопробіги, молодіжні заходи, соціальні акції, флешмоби, табори.

Головне свято відбудеться 17 вересня 2017 року у Києві.

Секретар РНБО привітав українців з Різдвом і закликав святкувати його разом з цивілізованим світом

Секретар РНБО Олександр Турчинов 25 грудня привітав українців з Різдвом Христовим.

«Дорогі друзі, вітаю всіх вас з Різдвом Христовим! Нехай у ваших оселях завжди буде тепло і затишно, нехай Господь благословить вас, ваші родини і нашу рідну Україну!» – цитує Турчинова прес-служба РНБО.

У своєму привітанні секретар РНБО згадав, що «Христос ніколи не сприймав популізм, в основі якого завжди

лежать брехня та фарисейство».

Турчинов також нагадав, чому більша частина світу відзначає це свято саме 25 грудня і, за його словами, називати цей святковий день лише «католицьким» Різдвом зовсім некоректно.

Цього дня святкують Різдво не тільки католицькі та протестантські церкви, але й багато православних церков по всьому світу. Увесь цивілізований світ святкує Різдво за григоріанським календарем, за яким і ми живемо. Юліанський календар, який має невідповідність більш ніж на 14 днів між астрономічним та

календарним часом зимового сонцестояння, вже «трішки» – на якийсь 2000 років – застарів, – іронічно зазначив Турчинов.

Тож не варто чекати, поки Верховна Рада зважиться офіційно визначити цей день святковим, «а вже починати святкувати Різдво разом з усіма цивілізованими країнами, які поважають закон, відповідальність та розум».

«Святкуймо Різдво 25 грудня, разом з усією Європою, разом з усім цивілізованим світом!» – закликав Олександр Турчинов.

Прес-служба РНБО.

«І вона вродить Сина, ти ж даси Йому імення Ісус, бо спасе Він людей СВОЇХ від їхніх гріхів» (Святе Євангеліє від Матвія 1:21).

Різдво — головний культурний код Європи

Різдво... Це свято сповнене сянням вогників та сердечних надій. Однак ми рідко задумуємось над тим, чому це свято увібрало ще традиції ялинок, родинних вечер, імбирних пряників та вертелів. Екскурс в історію Різдва Христового у рамках лекції від Культурного проекту провів відомий український філософ Андрій Баумейстер.

Класичний образ Різдва представлений на старих іконах, — немовля оточують янголи, чабани, волхви (вони ж маги), віл, віслук... Це історія поєднання всемогутності та вразливості, які втілюються у постаті Ісуса Христа. Ми немов знаходимо забуту кімнату в лабіринтах свідомості та відчуваємо велич моменту, що зароджується у наших серцях особливим чином. Саме це дивовижне поєднання всемогутності та вразливості робить християнство таким людським. Крізь сюжети страждань та радості у Євангелії ми бачимо, що всемогутність приходять до нас в образі вразливості немовляти.

За традиційним уявленням, Ісус народився в яслах, тобто у не дуже комфортних умовах. Але це, скоріше, гарний образ з точки зору біблеїстики, що символізує страждання, які йому ще доведеться пройти. Натомість фраза «і в заїзді для них не стало місця» може означати інше. Тоді тварини взимку жили з людьми під одним дахом, а Марія перебувала у кімнаті господарів. Важко уявити, щоб родичі залишили її на вулиці перед початком пологів. Хоч місця і було мало, люлькою Ісусу могли слугувати ясла, але це зовсім не означало погані умови проживання.

Волхви, які раніше описувались як маги, були вченими людьми, астрологами, які чекали на появу нового володаря світу. Ще Вергілій писав до настання нашої ери (43-37 рр.) про кардинальні зміни історії з часів народження від Діви, коли розпочнеться Золота ера.

Оріген у II-III столітті пише про волхвів як про трьох магів зі Сходу. Давні зображення вказують на те, що це були перси. Причому кількість мудреців змінювалась до IX століття від двох до шести осіб. Пізніше встановили, що їх було троє, спираючись

на три дари, які вони принесли: золото, ладан та смирну. Тоді ж волхвів нарекли іменами царів — Бальтазара (що традиційно асоціювався з Африкою), Каспара (Азія) та Мельхіора (Європа).

Непроста історія і з визначення дати народження Ісуса та призначення Різдва. Вперше дата 25 грудня згадується у літургійному календарі Риму (354 р.). Найбільш рання проповідь належить Зенону Веронському і виголошена 371 року.

За однією з версій, свято Різдва спершу відзначалось 6 січня, разом з Богоявленням, але потім було перенесено, аби підкреслити усю значимість народження Спасителя. Груднева дата Різдва знайшла відображення у проповіді Івана Златоуста у Сирії (25.12.386 р.), де він каже про зближення старого та нового свята. Тоді ж уперше з'являється розуміння християнської філософії як способу життя, зокрема спокійної зустрічі свята, без п'яятик та гуляння.

Середньовічна містика підштовхнула до того, що з'явилося бажання представити реалістичні сцени народження Спасителя. Уже у XIV столітті встановлюється традиція скульптур у храмах, які б нагадували про визначні події. На побутовий рівень вертепи спустились вже у XVII столітті. В Україні традиція робити домашні вертепи прийшла з Польщі через студентів Києво-Могилянської академії.

Міркування над подіями Вифлеєму присутні також і в музиці. Ораторія — це особливий жанр нелітургійної духовної музики, яка є свого роду музичною медитацією. Йоганн Себастьян Бах представив свою Різдвяну ораторію, яка була виконана 25 грудня 1734 року. Вірші були написані на текст Євангелія від Матвія і запрошували слухачів міркувати над подіями народження Месії.

Ялинка «поселилась» у наших домівках теж незвичним способом. За легендою, однієї зимової ночі 1513 року Мартін Лютер гуляв у лісі, поки не підняв голову, щоб подивитись на зорі. У той момент він стояв під ялинками та був зачарований містичністю зірок, які роздівлялись крізь малюнок хвої. Це бачення нагадало йому історію народження Ісуса та допомогло по-іншому осягнути цю подію. Тоді він повернувся додому з цим деревом, прикрасивши

гілки свічками, аби уся родина могла розділити з ним це диво.

Можливо, це лише легенда, яка з'явилась для пояснення нової традиції. Однак вже у 1605 році ялинки починають ставати різдвяним атрибутом родин Страсбурга. Справжньої популярності ялинка набула у 1807 році, коли на Дрезденському ярмарку почали масово продавати дерева. Ялинкова традиція відображається на сторінках творів Чарльза Діккенса, а з 1851 року стає церковним атрибутом на Різдво.

Чарльз Діккенс став одним з авторів, який створив особливий жанр передачі Євангелія через оповідання. Ідеї допомоги, людського милосердя та людяності знайшли своє відображення у творі «Різдвяна пісня в прозі» (1843), а прощення, щастя в бідності та пізнання Істини — у «Цвіркуні за вогнищем». Через свої історії письменнику вдалось створити культурний простір уваги один до одного, незважаючи на зовнішній вигляд та статус, а також повагу, яку мусить мати кожен християнин.

Інший представник жанру — Федір Достоєвський з його оповіданням «Хлопчик у Христа на ялинці» (1876).

Не менший вклад належить Гансу Крістіану Андерсену, чий казки варто перечитувати без радянського тлумачення. Для багатьох стане відкриттям, що Герда рятувала Кая, читаючи молитви та поверталась з ним до бабусі у різдвяний вечір. Завдяки молитві «Отче наш» шматки льоду від Снігової королеви ставали янголами, які захищали дівчинку.

Менш відомі, але не менш впливові оповідання «Ялинка» (1844) та «Дівчинка з сніжками» (1844).

Інший «дитячий» автор, вартий уваги, — це Сельма Лагерлеф з її творами «Різдвяний гість» (1894), «Легенди про Христа» (1904), «Свята ніч», «Тролі і люди» (1915) та всім відомі «Пригоди Нільса з дикими гусьми по Швеції» (1906-1907).

Різдвяні події змінили людську історію, заклали нову культуру людяності з головними цінностями милосердя та прощення. Різдво несе відчуття теплої родинної затишку, наближення до життєвого шляху Христа та відчуття дива.

Тетяна КАЛЕНИЧЕНКО.
PISY.

У МОН України вручили перші свідоцтва про державне визнання документів про вищу духовну освіту. Урочиста церемонія відбулася 20 грудня за участі Міністра освіти і науки України Лілії Гриневич, повідомляє Інститут релігійної свободи.

«Я вважаю, що держава мала борг перед богословською освітою, адже стає очевидним, що духовна освіта, якщо вона відповідає існуючим критеріям, цілком заслужено має визнаватися державою», — зазначила Міністр.

Лілія Гриневич також наголосила, що наразі Україна — єдина країна, у якій здійснюється державне визнання не лише дипломів, виданих після прийняття рішення про визнання, а й раніше виданих дипломів духовних навчальних закладів.

В урочистостях взяли участь члени Комісії МОН з державного визнання документів про вищу духовну освіту, наукові ступені та вчені звання, виданих вищими духовними навчальними закладами, а також представники релігійних організацій, випускники вищих духовних навчальних закладів, члени Громадської ради при МОН з питань співпраці з церквами та релігійними організаціями.

Як повідомляв ІРС, починаючи з вересня 2016 року ухвалено позитивні рішення щодо визнання 106 документів про вищу духовну освіту, п'ять документів про присвоєння вчених звань, а також дев'ять дипломів про присудження наукових ступенів, виданих вищими духовними навчальними закладами.

Для цього Міносвіти створило дві комісії — Комісія з державного визнання документів про вищу духовну освіту та Комісія з державного визнання документів про наукові ступені та вчені звання. За інформацією Міністерства, на розгляд Комісії з державного визнання документів про вищу духовну освіту загалом надійшло 308 справ.

«Під час засідань нашої комісії ми мали можливість переконатися в тому, що вища духовна освіта в Україні проводить підготовку і дає рівень освіченості, що цілком відповідає високим вимогам, які ставить наша держава. Хотіли би відзначити також позитивний досвід співпраці з представниками різних релігійних центрів у складі нашої комісії, завдяки яким було можливо оперативно та якісно розглянути усі питання, пов'язані з визнанням документів про вищу духовну освіту», — зазначив Олег Шаров, голова Комісії з державного визнання документів про вищу духовну освіту.

До Комісії з державного визнання документів про наукові ступені та вчені звання надійшло 32 справи щодо визнання наукових ступенів та вісім — стосовно визнання вчених звань. Ухвалено позитивне рішення щодо визнання дев'яти дипломів про присудження наукових ступенів та п'ять документів про присвоєння вчених звань.

ОБСЄ провела конференцію щодо нетерпимості та дискримінації проти християн

Експерти з різних країн та офіційні делегації обговорили шляхи протидії злочинам на ґрунті ненависті та іншим формам дискримінації християн в регіоні ОБСЄ, а також обмінялися позитивним досвідом і підготували низку рекомендацій.

Міжнародна конференція відбулася 14 грудня у Відні за ініціативи Німецького головування в ОБСЄ, повідомляє Інститут релігійної свободи.

Учасники дискусії не оминули увагою і ситуацію на територіях Донецької та Луганської областей на сході України, охоплених військовим конфліктом, та в окупованому Криму.

Заяву з цього приводу зробив під час конференції Інститут релігійної свободи, який представляв Максим Васін. У документі наголошується на тому, що злочини проти християн з числа релігійних меншин в АР Крим та на сході України припиняться, якщо зупинити російську агресію.

У відповідь на озвучення цих фактів представник офіційної делегації Росії висловив «глибоке розчарування» тим, що конференція використовується

задля політизації. За його словами, Києву слід звернути увагу на порушення прав Української Православної Церкви (в єдності з Московським патріархатом). Цю проблематику детальніше озвучив у своєму виступі представник Російської Православної Церкви.

Серед іншого Інститут релігійної свободи окрему увагу приділив проблематиці конфліктності, яка виникає під час впровадження концепції рівних можливостей, зокрема неоднозначного тлумачення понять гендер, гендерна ідентичність, сексуальна орієнтація, що стало новим джерелом переслідувань християн.

Друга сесія Конференції була присвячена обміну передовими практиками в сфері освітніх і просвітницьких заходів та відбувалася за модерування представника ІРС.

Учасники дискусії рекомендували ОБСЄ та державам-учасницям сприяти та популяризувати ініціативи з міжконфесійного і міжнаціонального діалогу, створити умови для церков і релігійних громад щодо їх повноцінної участі у публічних процесах як членів громадянського суспільства, допомогти журналістам і медіа позбутися упередженого, однобічного та стереотипного подання інформації про християнські громади та ігнорування ними проблематики дискримінації християн.

Рекомендації, озвучені під час Конференції, можуть бути впроваджені з доброї волі як держав — учасниць ОБСЄ, так і за допомогою різноманітних навчальних і моніторингових заходів, які проводить Бюро ОБСЄ з демократичних інституцій і прав людини (БДІПЛ).

ЗАЯВА Інституту релігійної свободи на Конференції ОБСЄ по боротьбі з нетерпимістю та дискримінацією відносно християн (Відень, 14 грудня 2016 р.)

Сьогодні, говорячи про сучасні переслідування християн в Європі, можна згадати про наслідки російської агресії проти України протягом останніх трьох років. Ось лише деякі з нещодавніх фактів.

Десятки храмів і молитовних домів досі незаконно захоплені проросійськими бойовиками в Донецькій та Луганській областях на сході України. Останній такий випадок — у Горлівці поблизу Донецька відібрали храм у Церкви адвентистів сьомого дня.

В окупованому Криму ситуація не надто краща. У Бахчисарай російська влада заборонила євангельській церкві «Голос надії» користуватися власним молитовним будинком, що належить віруючим на праві приватної власності.

Лише зупинення російської агресії дозволить припинити продовження такого роду злочинів проти релігійних меншин у згаданих регіонах України.

Водночас ми б хотіли звернути увагу на інший не менш важливий аспект. Сьогодні у країнах західної демократії, зокрема і тут, в Євросоюзі, ми бачимо нове джерело переслідувань християн. Йдеться про конфліктність під час впровадження концепції рівних можливостей, зокрема неоднозначного тлумачення понять «гендер», «гендерна ідентичність», «сексуальна орієнтація». Запровадження законодавства щодо протидії дискримінації за цими ознаками часто інтерпретується

на шкоду фундаментальних прав людини, таких, як свобода совісті та релігії, слова та вираження поглядів.

Відтак спостерігається тенденція ізоляції, цькування, маргіналізації, судового та навіть кримінального переслідування тих християн, які і надалі тримаються консервативних поглядів на сім'ю, шлюб, статеві стосунки та статево виховання дітей.

Така публічна позиція християн, що ґрунтується на їх релігійних переконаннях, часом кваліфікується як «підбурювання до дискримінації» або «мова ворожнечі» з відповідним юридичним покаранням. У підсумку бачимо, що в боротьбі проти дискримінації однієї групи осіб зазнає переслідувань і порушень прав людини інша група.

З огляду на це широка суспільна дискусія відносно балансування антидискримінаційних заходів і фундаментальних прав на свободу совісті та релігії, слова та вираження поглядів вже давно на часі. Потрібно вживати заходів для запобігання однобічному підходу в питаннях протидії дискримінації, зберігати можливість для громадського обговорення та критики, не допускати надання державного захисту лише одній ідеологічній концепції на шкоду іншим поглядам, зокрема, заснованим на релігійних цінностях.

Виголосис Максим ВАСІН,
Виконавчий директор Інституту
релігійної свободи.

У ГОЛОВНОМУ — ЄДНІСТЬ

R 500 UA РОКІВ РЕФОРМАЦІЇ

Підписання Президентом України Указу «Про відзначення в Україні 500-річчя Реформації» – надзвичайно важлива історична подія. На найвищому державному рівні визнано вагомий внесок протестантських церков, організацій, їх об'єднань у релігійний, культурний і соціальний розвиток України. 2017-й буде насичений науковими та просвітницькими, виховними та культурно-мистецькими заходами, урочистостями, присвяченими цій події. Феномени суспільних змін, народжені Реформацією, – одне з найбільших досягнень людства за всю його історію. Плеяда високорозвинених країн світу завдячує своїми високими досягненнями в науці, культурі, економіці саме Реформації, цьому масштабному духовному відродженню, що назавжди змінило хід історії.

Реформація – це навернення людини до біблійних стандартів, до Ісуса Христа, до Святого Письма. Саме в цьому її сутність та сила, завдяки яким в суспільстві утверджуються принципи високої моралі та демократичності, а в державі права і свободи людини набувають все більшої значимості і стають не просто задекларованими, а гарантованими. Головна ідея Реформації – повернення до апостольського християнства, критерій якого – життя за Біблією.

Реформація (від лат. reformatio – перетворення, виправлення) спричинила церковно-релігійне оновлення в країнах Західної та Центральної Європи в XVI ст. У широкому значенні слово реформація – це відновлення,

перетворення або перебудова, поновлення або повернення до колишнього, але поліпшеного стану (суспільства, держави, церкви). Тому хочеться, щоб у рік, коли згадуватимемо і шануватимемо велику Реформацію, відбулися зміни на краще.

Велику Реформацію пов'язують з іменами Мартіна Лютера, Жана Кальвіна, Ульріха Цвінглі, Філіпа Меланхтона та інших. Передумовою для неї стала криза папства. Безпосереднім початком Реформації вважають поширення Лютером персональних листів-звернень, в яких він доводив, що спасіння – це Божа милість і досягається воно лише завдяки вірі в жертву Сина Божого.

Загальним суспільним поштовхом стала публікація 31 жовтня 1517 року в місті Віттенберзі заклику до теологічної дискусії у вигляді 95 тез, в яких йшлося про гріх та кару, а також особливо критикувались торгівля індульгенціями, якими тогочасна еліта вводила в оману простий народ, прибутком від них набиравши свої кишені.

Це спричинило появу національних церковних спільнот та виникнення теології протестантизму (від латинського protestatio (protestor) – урочиста заява, твердження, проголошення, запевнення чи заперечення). Поруч з католицизмом та православ'ям виник ще один напрямок християнства. Так історично склалося, що протестантизм як сукупність церков, церковних союзів, деномінацій об'єднав у собі розмаїття релігійних християнських напрямків. Їх лідери та прибічники переслідували єдину мету – досягнути чистоти віри, звільнити людей від мертвих обрядів та традицій, в яких втрачались особисті стосунки з Богом, повернутися до Святого Письма, яке припало пороком обману та фальші.

Отож ми маємо п'ятсотлітню спадщину з її джерелами, героями, особливими принципами, цінностями, поглядами, і її істини нічим замінити. Її досягнень не можна переоцінити.

За кілька останніх десятиліть спостерігаємо сплеск поширення протестантизму в Україні. Здавалося, це повинно нести за собою лише позитивні зміни. Проте, як виявилось, самі ці процеси стали вразливими перед такими вадками, як гордість та людська слава. Наслідком множинності християнських деномінацій, серед яких з'явилися лідери та вчителі, не позбавлені марнославства та честолюбства, стали міжконфесійні тертя. Хтось почав з високих

трибун заявляти про своє переважне право на стосунки із Богом та місце у Царстві Небеснім, хтось з гордістю сперечається з іншими про правоту своєї догматики. Інший пропагує уніфіковану єдність, але чомусь винятково навколо себе. Таке відбувається не від широти стосунків із Богом, не від великої віри в Нього. Швидше, навпаки – від приземлених інтересів.

«Ми заборонили йому, бо він з нами не ходить» (Мр. 9:38), – сподіваючись отримати схвалення, заявили одного разу учні Ісусу Христу про те, як вони повелися з чоловіком, який Його іменем виганяв демонів. На що Ісус відповів: «Не забороняйте йому, бо немає такого, що Ім'ям Моїм чудо зробив би і зміг небагом лихословити Мене» (Мр. 9:39).

Так, цю подію інколи можна використовувати як урок релігійної терпимості. Але, все ж таки, для нас важливо побачити, що насправді йшлося про те, що учні свого сприйняли за чужого.

«Хто бо не супроти нас – той за нас!» (Мр. 9:40), – продовжив Наставник, даючи зрозуміти, кого можна вважати співпрацівником. І дійсно, якщо в служінні діє Божа сила на звільнення іменем Господа Ісуса людей від гріховної залежності, демонічних сил, ми спостерігаємо видимі ознаки Царства Божого – правду, мир, любов, милосердя, радість тощо, то чи маємо ми право це служіння засуджувати, критикувати, тим паче – забороняти? Риторичне запитання.

Спаситель заповідав нам єдність і любов. Тож чи не є розумний екуменізм сьогодні одним із способів досягнення цієї єдності та прояву братерської любові? Адже в ньому кожен ідентифікує себе як християнина, у першу чергу, не за належністю до певної конфесії, а за спорідненістю з Ісусом Христом, коли в дискусіях не опускаються до рівня суперечок та образ, не намагаються довести свою правоту.

Отож нехай би цей рік став роком єдності віруючих різних конфесій та початком духовного відродження нації. Погодьмося, що правдиві християни з різних конфесій відчують спорідненість душ. Люди, які колись пройшли табори та заслання за свої релігійні переконання, стверджують, що в тюремних камерах не було п'ятидесятників, адвентистів чи баптистів, а всі просто вірили в Бога, були просто християнами. В умовах тісноти та неймовірних труднощів як лупшиння відпадало все,

що й не повинно було ставати причиною для відчуження та дистанціювання один від одного. Християни розуміли, що їх об'єднує страждання за одне й те саме – за віру в Бога, що вони залежні від Нього і потрібні один одному.

Ми не можемо Бога звинуватити в неосконалоості через те, що Він серед мільярдів людей не створив двох абсолютно однакових, не закинемо Йому докір за те, що кожен із нас має властиві йому смаки та інтереси. У цьому своєрідність та особливість краси, гармонія.

Один знаходить Бога в сльозах, інший – у радості, хтось переживає Його в тиші, хтось – у шумі, комусь подобається прославляти Його мелодіями народних музичних інструментів, комусь – хоровим співом. Хто має право за таку «інакшість» (не плутайте з гріховністю) судити іншого?

Учасники великої Реформації дещо відрізнялися у своїх поглядах, але їх об'єднувало одне – справжність, ширість, бажання утвердити правду Божу, змінити світ навколо себе на краще, донести людству Господню любов.

Для декого не існує більшої проблеми, як наявність християн інших конфесій. Вони чомусь здаються найбільшими ворогами, їх хочеться образити, обзивати, принижувати, вершити над ними суд.

Попри те, що ми сьогодні живемо в християнській державі, дуже багато людей не мають належного уявлення про Бога, про спасіння, ніколи не розгортали Євангелія, не звершували молитви покаяння, не мали справжньої та живої розмови з Господом. І це при тому, що вони навідуються до храму. Їх потрібно привести до віри в Бога.

Відомий вислів Августина Блаженного: «У головному – єдність, у другорядному – свобода, в усьому – любов» може стати добрим принципом побудови сучасних міжконфесійних відносин між християнами, які в основу своєї віри поклали Слово Боже.

У період Реформації її провідники боролися з відступом від головного – Святого Письма та справжньої віри в Бога, яка й повинна базуватися на одкровеннях біблійних істин. Так і сьогодні, аби відродити її дух, передусім потрібно шукати єдності навколо того, що повинно бути суттю життя справжнього християнина, людини, яка вірує в Бога.

I. K.

Як османи допомагали протестантам

Вважається, що епоха Відродження почалася тоді, коли Європа вийшла з Середньовіччя, яке багато істориків на Заході називають «темним часом», і прийняла гуманістичні цінності. Однак далеко не всі знають, що практично одночасно на континенті розгорнулася Реформація – релігійний рух, опозиційний до католицизму.

Не випадково на цю нову епоху в історії Європи припадають кровопролитні релігійні війни і переслідування тих, кого Католицька Церква оголосила єретиками і які самі себе називали протестантами.

Багатьом це сьогодні видається дивним, але тоді протестанти з різних країн знаходили притулок в Османській імперії, яка не робила різниці між християнами різних деномінацій і всіх їх розглядала як «людей Писання».

Османська і Австрійська імперії

У релігійні діла втрутився ще один фактор – політичний. Османська імперія, що перебувала тоді на вершині

політичної і військової могутності, вела безперервні війни з Австрійською імперією Габсбургів за контроль над Європою.

Австрійський імператор Карл V і його брат Фердинанд були затятими католиками і поклялися знищити протестантизм на території своєї імперії. Водночас вони вели війну з «жахливими турками». За іронією долі, Габсбурги були змушені пом'якшити свою позицію щодо протестантів, шукаючи союзників для продовження боротьби з османами.

Серія перемог османів, що почалася битвою при Мохачі і продовжилася взяттям Буди і Білград, змусила Габсбургів тремтіти так, що в 1531 році Карл писав своїй дружині: «Турецька загроза така велика, що я вже подумав про союз із лютеранами

з метою відвернути велику біду».

Протестанти, у свою чергу, пов'язували поступку Габсбургів за результатом наступальності діяльності османів. Таким чином, Османська імперія сприяла легітимізації протестантизму в Європі.

У завойованій Угорщині османи проводили політику релігійної рівності серед християн. Наприклад, коли католицькі священники в Буді в 1548 році вимагали страти протестантського проповідника, паша, що керував містом, не тільки відкинув цю вимогу, а й видав указ про віротерпимість і дозволив протестантським проповідникам проповідувати всюди, де їм заманеться.

А вже через 20 років після цього в угорській (нині румунській) провінції Трансильванії місцевий правитель

– васал Османської імперії князь Янош II прийняв Тордський едикт (за назвою села Торда), який історики вважають першим європейським документом, що проголосив свободу віросповідання для прихильників різних християнських деномінацій: католиків, лютеран, кальвіністів і унітаристів.

Ця подія відбулася за чотири роки до того, як у Франції сталося масове вбивство протестантів, відоме в історії як Варфоломійська ніч, і в той самий час, коли в Нідерландах іспанці вогнем і мечем знищили всіх, хто не погоджувався з догматами католицизму.

Протестанти Голландії

Усе це змусило лідера голландських протестантських кіл Вільгельма

I Оранського за допомогою французьких дипломатів звернутися з проханням про підтримку до Османської імперії.

Султан Сулейман Кануні запропонував пряму військову допомогу голландцям, що повстали проти релігійного диктату іспанців, і написав лист-звернення до лютеран Фландрії з пропозицією допомоги військами.

У цьому листі Сулейман підкреслював, що віра протестантів йому більше зрозуміла, «тому що вони не поклоняються ідолам, вірять в єдиного Бога і воювали проти папи і імператора».

Лозунгом морських голландських повстанців-гезів став девіз: «Краще турки, ніж папа». На своєму прапорі вони зобразили півмісяць, а на головних уборах також носили емблему із зображенням цього османського символу.

Лідери протестантів вважали османські завоювання «справжньою Божою милістю», а можливість вільного сповідання своєї релігії для тих із них, хто жив на землях Османської імперії, здавалась ідеалом для тих послідовників протестантизму, які залишалися в імперії Габсбургів.

А Європі довелося пройти через релігійні війни і Контрреформацію, поки, нарешті, через десятки років кровопролиття тут змогла вкорінитися справжня релігійна толерантність.

Гльдар МУХАМЕДЖАНОВ.

Імператор Карл V Габсбург

Вільгельм I Оранський

Султан Сулейман Кануні

Хронологія книг Євангелія, або Коли народився Христос?

В історії важливе місце посідають дати. Без них будь-яка подія часто не має сенсу.

Цілком зрозуміло, що хронологія подій, описаних у Євангеліях, розпочинається саме від народження Христа. Вже від віків заведено, що літочислення в більшості країн світу ведеться з індексом «до» чи «після» Різдва Христового. У радянські часи ця форма була замінена на «до нашої ери» або «наша ера».

У VI столітті монах Діонісій Малий вирахував, що Ісус Христос народився у 754 році від заснування Рима. Сучасні підрахунки, які базуються на детальнішому вивченні текстів Святого Письма і світової історії, доводять, що у підрахунках Діонісія була зроблена помилка, і тепер світ «спізнюється» щонайменше на чотири роки. Як твердять дослідники, найбільше подбали про дотримання хронологічної точності євангелісти Лука та Іван. З їхніх та інших книг ми знаємо, що Ісус народився перед смертю царя Ірода Великого, яка сталася в 750 р. від заснування Рима, тобто у 4 році до нашої ери. За якийсь час перед своєю смертю цар в Єрусалимі приймав волхвів, від яких дізнався про народження Месії-Царя.

Боячись за свою владу, він наказав убити всіх хлопчиків віком до двох років в околицях Вифлеєма. Цей вік більший за вік Ісуса на той час, проте Ісус мав вже не менше

року. Отже, до дати смерті Ірода, тобто квітня 4 р. до н. е., додаємо кілька місяців з дня переїзду Ірода з Єрусалима до Єрихона, де цар помер, а ще час для приходу волхвів, видання наказу та плюс 40 днів на очищення новонароджених за єврейським звичаєм. І, на думку істориків, так назбирується ще близько півтора року від Різдва Ісуса до смерті Ірода, тобто Христос народився десь наприкінці 6 року до нашої ери.

Є ще два чинники, які доповнюють ці підрахунки: поява на небі зірки і перепис населення, що відбувався саме в час Різдва.

Другою важливою датою в житті Ісуса Христа був початок Його публічної діяльності. Але перед тим відбулась ще одна подія – початок проповіді Івана Предтечі.

Про цю дату ми маємо чітку згадку в євангеліста Луки: «П'ятнадцятого року правління кесаря Тиверія, коли Понтій Пилат був правителем Юдеї, Ірод – тетрархом Галилеї... за первосвященників Анни та Каяфи, слово Боже було до Івана, сина Захарії, в пустині».

Найважливіша для нас тут перша згадка, тобто 15-й рік правління імператора Тиверія. У середні віки історики відраховували його від смерті попередника Тиверія імператора Августа, тобто від серпня 14 року н. е. – таким чином 15-й рік тривав від серпня 28 р. і до серпня 29 р. н. е.

Але дослідники не врахували, що на Сході давнє літочислення велось трохи по-іншому, і перший рік тривав від дати самої смерті – до початку наступного року. Тоді 15-й рік правління Тиверія припадає на цілий 28 рік. Інша особливість, що Август ще за життя, у 12 р. н. е., признав Тиверія своїм співправителем. А тоді 15-й рік

припадає на 26 р. н. е. Така дата менш вірогідна.

До кінця чітко з'ясує початок місії Івана Предтечі сам акт хрещення Ісуса Христа, що стався невдовзі після її початку. На цей час Ісус Христос мав, як говорить Біблія, «яких тридцять років». Це відносна неточність – «яких тридцять років» – свідчить, що Христові за тодішніми мірками могло бути і 28, і 34 роки.

Ще одна підказка – в євангеліста Івана. Він вказує, що на час початку місії Ісуса Христа Єрусалимська святиня вже мала 46 років від початку її відбудови Іродом Великим у 20-19 рр. до н. е., а отже, це був 27-28 рік н. е. Звівши разом всі ці цифри, маємо орієнтовно кінець 27 року як початок проповіді Івана Предтечі, а початок 28 року н. е. – початок місії Ісуса Христа.

І нарешті залишається з'ясувати дати смерті, Воскресіння і Вознесення в небо Спасителя. З книг Нового Заповіту відомо, що діяльність Христа тривала не більше трьох, але не менше двох років, про що свідчить згаданий три привселюдні Пасхи Христа. Відомо також, що Ісус Христос помер у п'ятницю, у переддень Пасхи. Це свято за єврейським календарем є так званим нерухомим святом, тобто завжди припадає на 14 або 15 число місяця нісан.

За сучасними підрахунками астрономів, 14 нісана випадало в п'ятницю або в суботу в 30 та 33 році нашої ери. З наших попередніх підрахунків ми знаємо, що Христос народився наприкінці 6 року до н. е., а тоді в 30 р. н. е. йому було 36 років, а в 33 р. н. е. – 39 років. Отже, останній випадок зовсім не підходить, бо робить Христа занадто старим (згадаймо, що на початок місії Христа йому було

«яких тридцять років», тобто не більше 34). А тоді нам залишається як дата смерті і Воскресіння 30 рік н. е.

Отже, орієнтовна таблиця хронології книг Євангелія:

- кінець 6 р. до н. е. – народження Ісуса Христа;
- кінець 27 р. н. е. – початок проповіді Івана Предтечі;
- початок 28 р. н. е. – хрещення і початок публічної діяльності Спасителя; на цей час Він мав трохи більше ніж 33 роки;
- весна 30 р. н. е. – третя, остання Пасха Христа, смерть, Воскресіння та Вознесення Ісуса Христа (35,5 року).

Здається, все пораховано, але можуть виникнути нові доповнення, які зруйнують ці підрахунки. Навіть тепер ще немає одного чіткого визначення років життя Ісуса Христа, ні хронології інших подій Євангелія. Спаситель не залишив майже ніякого сліду в сучасній йому історичній науці, а дуже рідкісні згадки про його життя в хроніках того часу не надто чіткі.

Значно пізніше Він став Особою, про Яку знав увесь цивілізований світ. Проте достовірні історично-хронологічні джерела з його життя були вже втрачені.

Для нас найважливішою є і залишиться традиція Церкви, яка й надалі зберігає старе обчислення дат життя Ісуса Христа, бо не так важливо, чи Він воскрес на 33-му чи на 36-му році життя. У стократ важливіша сама ціль приходу Христа – спасти «людей Своїх від їхніх гріхів» (Мт. 1:21).

Тарас АНТОШЕВСЬКИЙ.
Директор РІСУ.

Офіційно стартувало святкування 500-річчя Реформації

20 грудня в інформаційному агентстві УНІАН відбулась прес-конференція на тему «500-річчя Реформації в Україні та світі». Учасники презентували проект R500, який стартував 25 грудня на Європейській площі різдвяним концертом та триватиме увесь 2017 рік.

Реформація – це унікальний духовний, соціокультурний, економічний феномен, який став одним з рушіїв розвитку Європи, США та інших країн світу. Чи є в Україні шанс повторити історію Норвегії, Великої Британії, США та Південної Кореї? Про це та про план заходів з відзначення 500-річчя Реформації в Україні йшлося на прес-конференції.

«У 2017 році Україна відзначає 500-річчя Реформації. Ця подія підтверджена Указом Президента України та відповідним розпорядженням Кабміну», – сказав народний депутат Павло Унгурян, голова Оргкомітету з відзначення 500-річчя Реформації та на початку прес-конференції та представив всіх учасників заходу.

Під час прес-конференції очільники протестантських громад України говорили про роль євангельсько-протестантської церкви в цьому проєкті. Зокрема, старший єпископ ЦХВЕУ Михайло Паночко нагадав притчу про блудного сина, який «отямився та пішов до свого батька». «Так і Україні необхідно повернутись до істинних джерел, де вона знайде успіх, мир, радість та благополуччя», – сказав старший єпископ.

Валерій Антонюк, голова Всеукраїнської Ради церков ЄХБ, зазначив, що святкування 500-річчя Реформації буде відбуватись у форматі «жертвового служіння потребам суспільства».

Леонід Кістерський, доктор економічних наук, Директор Інституту міжнародного ділового співробітництва, розповів, як саме ідеї Реформації пов'язані з економічним процвітанням країн.

Канадець українського походження, диригент Київського симфонічного оркестру і хору, професор університету Trinity Western Вес Дженсен згадав, як його прадіди, диригент церковного хору, з родиною утікав з півдня України від переслідувань комуністичного режиму. А також розповів про свою мрію – реформувати музичну культуру.

Василь Хіміч, військовий капелан, громадський діяч, президент Об'єднання військовослужбовців – християн України навіть приклад розвитку Південної Кореї. До цієї країни Реформація прийшла завдяки протестантському руху після воєнних подій. Тому робота капеланів з військовими в Україні, з родинами загиблих бійців вкрай важлива.

Громадський діяч, політичний експерт Віктор Уколов наприкінці прес-конференції нагадав, що святкування 500-річчя Реформації розпочнеться 25 грудня на Європейській площі, де пройде Всеукраїнський флешмоб «Україна та світ святкують Різдво Христове разом!».

Прес-центр R500.

Християнські лідери готуються до ювілею Реформації

20 грудня в столичному готелі «Хрещатик» відбувся Форум євангельських лідерів під гаслом «Назустріч Реформації». Він об'єднав служителів Церкви, політиків, бізнесменів, науковців, журналістів та християнську молодь напередодні відзначення 500-річного ювілею Реформації. Урочистий старт подіям дав Різдвяний концерт на Європейській площі Києва, який відбувся 25 грудня.

Учасники форуму були однастайними в тому, що потрібно будувати успішну українську державу на християнських цінностях. Зокрема, головуєчий Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій старший єпископ ЦХВЕУ Михайло Паночко зазначив: «Ті країни, які поставили на перше місце Бога, стали успішними. Ті, що відкинули Його, – борються в купі проблем та незгод».

Спеціальним гостем форуму став секретар РНБО Олександр Турчинов. Він наголосив на тому, що Україна прагне до Європи та європейських цінностей, але не знає, до яких саме. А вже в парламенті про них дискутують і депутати-християни, і єврооптимісти, але кожен вкладає в ці поняття різний зміст.

Турчинов переконаний: «Коли

ми говоримо про Європу, то маємо на увазі не пропагування ЛГБТ чи вільних абортів, а надбання Мартіна Лютера, Кальвіна, пуритан, місіонерів та проповідників».

У рамках Форуму пройшло ток-шоу за участю відомих діячів та євангельських лідерів, серед яких – бізнесмен Віталій Ганжа, доктор економічних наук Леонід Кістерський, єпископ Об'єднання євангельських церков Віктор Решетинський та уповноважений Президента України з прав дитини Микола Кулеба. Обговорювали власну реформацію, вплив християнства на суспільство та молоде покоління.

Про ідею відзначення ювілею Реформації, її вплив на суспільство та важливу роль цієї події для всієї України присутнім розповів голова

організації R500 Павло Унгурян: «Наша держава потребує справжніх реформ. Але зміни в економічному, політичному, соціальному житті суспільства неможливі без змін духовних, змін у серці кожної людини. Відродження України розпочнеться тільки через духовну Реформацію».

Народний депутат запросив представників всіх Церков об'єднатися для відновлення ідей загального священства на робочих місцях, «щоб кожен християнин був місіонером через свою роботу та професію».

Форум завершився молитвою та читанням тексту зі Слова Божого. Наостанок голова Всеукраїнської Ради церков ЄХБ Валерій Антонюк закликав всіх євангельських лідерів готуватися до серйозних викликів: «Наступний рік ознаменований не лише 500-річним ювілеєм Реформації. Багато хто буде святкувати сторіччя Жовтневої більшовицької революції. Тож назріває велика духовна боротьба. І ми повинні молитися за те, щоб християнські цінності перемогли».

chve.org.ua.

«РІЗДВО — ЦЕ ПОДИХ НЕБА»

Луцьк долучився до всеукраїнського пісенного дійства під назвою «Різдво з усім світом». Цей захід – старт проєкту, організованого в рамках відзначення 500-річчя Реформації в Україні.

Дійство відбулося на Театральному майдані міста 25 грудня.

Протестантська громада організувала його з метою закликати усіх до спільної молитви та об'єднати християн у святкуванні Різдва.

Різдвяні пісні у виконанні 400 хористів подарували усім присутнім атмосферу справжнього свята. Зі словами привітання звернулася голова Волинського об'єднання церков євангельських християн-баптистів Ярослав Троць та голова Волинського об'єднання церков християн віри євангельської єпископ Михайло Близнюк. Зокрема, Ярослав Троць сказав: «Я люблю Різдво, тому що це свято об'єднує усіх нас в одну сім'ю. Але є ще одна причина, чому я люблю Різдво. Різдво не придумала Церква, не придумали папи, кардинали чи єпископи. Різдво – це подих неба, коли Бог прийшов в особі Сина Свого Ісуса Христа для того, щоб спасти грішних людей. Різдво – це наше спасіння».

На святі побував і заступник міського голови Сергій Григоренко. Чинювник подякував протестантським громадам за єдність та соціальну роботу в області і попросив молитися за владу, щоб вона могла правильно діяти.

За участю капеланів з трьох баптистських церков, що несуть служіння на Сході в зоні АТО, та пасторів луцьких церков була звершена молитва за мир в Україні. Після цього усі присутні виконали духовий гімн «Боже

Великий, Єдиний, нам Україну храни».

Подія відбувалася в рамках відзначення у 2017 році 500-річчя Реформації. Павло Миронюк голова Волинського обласного міжконфесійного оргкомітету, виголосив п'ять фундаментальних істин на яких будується рух Реформації. «Ми досягнемо мети, якщо кожен християнин буде спроможний пояснити суть Реформації своїм ближнім».

Після святкової акції на площі християни мали можливість привітати з Різдрвом пацієнтів та персонал в обласній лікарні, онко-, туб- і наркодиспансерах, а також відвідувачів в торгових центрах міста.

Акцію «Різдво з усім світом» провели християни Ковеля, Нововолинська, Володимир-Волинського, Турійська, Колок, Маневич, Рожища, де люди об'єдналися в співі та молитві за Україну.

Такого роду заходи відбулися у всіх обласних центрах України. А в Києві вперше в Україні дві тисячі церковних хористів з різних міст одночасно виконали відомі різдвяні пісні та традиційні колядки. До учасників приєдналися знані українці: громадські діячі, журналісти та урядовці. Вони утворили живий жовто-блакитний прапор, повідомляє 5.ua.

Жан Кальвін - проповідник Божої слави

Реформація - рух за повернення Церкви і суспільства до біблійних стандартів - почалася в 1517 році виступом Мартіна Лютера проти індульгенцій. Але саме Жан Кальвін забезпечив майбутнє Реформації. Він став основним євангельським богословом свого часу і зміг дати цілісне вчення, яке засноване на Слові Божому і здатне охопити всі сфери життя людини.

Жан Кальвін народився 10 липня 1509 р. в Нойоні за 100 км від Парижа. Навчався в Паризькому університеті на богослова, але потім, за бажанням батька, здобув освіту юриста в Орлеані і Бурже. У 1533 р. Кальвін пережив справжнє покаяння. Ось як він згадував цю подію: «Я був надзвичайно відданий папським забобонам і ніщо не могло витягнути мене з цієї трясовини, та Бог раптовим зверненням підпорядкував мій розум, щоб він став здатним до навчання».

У Парижі Кальвін зустрічається з іншими молодими людьми, які поділяють ідеї Реформації, поширює євангелізаційні трактати. 1 листопада 1533 р. новий ректор Паризького університету Ніколя Коп виступив з промовою перед студентами та викладачами, в якій закликав жити згідно з Євангелієм.

В результаті Коп і його найближчі друзі, у тому числі й Кальвін, були змушені втікати з міста. Незабаром після цього Кальвін відвідав 80-літнього Лефевра д'Етапля, зачинателя реформаційного руху у Франції, який пророкував йому: «Ти обраний знаряддям Господа. Через тебе Господь затвердить в нашій країні Царство Своє».

У жовтні 1534 безліч плакатів з критикою католицького вчення були розвішані по всьому Парижу, один з них – на дверях королівської спальні. Розлючений король Франциск I почав жорстоко переслідувати євангельських християн. Багато друзів і знайомих Кальвіна було спалено на вогнищі за євангельську віру. Кальвін покинув Францію і зупинився в Базелі, де присвятив себе богослов'ю і написанню книг.

Знехтуваний проповідник

У 1536 р. він попрямував до Страсбурга, але військові події змусили його їхати в об'їзд через Женеву. Женева щойно прийняла Реформацію, однак це було зроблено, насамперед, з політичних мотивів. «Шукали ідолів і їх спаливали, і в цьому була вся реформація. Всюди панував хаос», – згадував пізніше реформатор. Кальвін планував зупинитися там тільки на одну ніч, але Гійом Фарель, що присвятив себе проповіді Євангелія серед женеців, знайшов його і закликав допомогти справі Реформації в Женеві.

Коли Кальвін почав відмовлятися, кажучи, що він більше вчений, ніж проповідник, Фарель сказав: «Це відмовки на користь своїх занять. Але від імені Всемогутнього Бога проголошую: Бог прокляне твої труди, якщо ти відмовиш у допомозі справі Божій і будеш більш піклуватися про свої справи, а не про Христа». І Кальвін погодився залишитися.

Свою діяльність в Женеві Кальвін почав з видання Женевського сповідання віри та катехізису. Сповідання, яке за думкою Кальвіна, мали підписати всі громадяни Женеві, починалося словами: «Перш за все підкреслюємо, що нашим прагненням є поведінка відповідно до Священного Писання, яке лиш одне є стандартом віри і релігії».

Кальвін ніс служіння в Женеві протягом двох років. У 1538 р. Кальвін і Фарель були вигнані з Женеві за відмову допустити до хлібопечення відлучених і за проповідь всупереч забороні міської ради.

Роки становлення

Мартін Буцер запросив його приїхати в Страсбург, щоб стати пастором невеликої громади французьких біженців. Кальвін відмовлявся, поки Буцер не став йому погрожувати прикладом Йони.

Роки, проведені в Страсбурзі, були одними

з найкращих в житті Кальвіна. Він отримав можливість організувати життя ввіреної йому церкви так, як це бачив в Біблії. У віці 30 років Кальвін замислився про одруження. Коли друзі почали пропонувати різні кандидатури, він написав: «Єдина краса, яка приваблює мене, – це краса жінки благочестивої, жертвовної, не уїдливої, економної, терплячої, якій я зможу довірити турботу про моє здоров'я».

Ці очікування повинні були виправдати вдова одного анабаптиста, який приєднався до церкви Кальвіна. У серпні 1540 р. Гійом Фарель повинчав Жана Кальвіна та Іделетту Штордер. На жаль, їх сімейне життя не було довгим. Коли 1549 року Іделетта померла, реформатор дуже важко переживав це. Через багато років у своїх листах він писав про рану і печаль, яку залишила в його душі ця втрата.

А тим часом церква в Женеві котилася вниз. І в 1540 р. магістрат в розпачі попросив Кальвіна повернутися. Реформатор спочатку відмовився, але «серйозний і свідомий погляд на мої обов'язки взяв верх і привів до рішення повернутися до стада, з якого я був вирваний, та Господь свідок, з яким сумом, сльозами, великим занепокоєнням і відчаєм я зробив це».

Важкі питання

Про Кальвіна ніколи не існувало доброї думки. Він писав про себе в 1559 році: «Не було жодної людини, на яку б так нападали, жалили і розривали наклепом». Його засуджували і засуджують по сьогодні за прихильність до доктрини про призначення. Насправді погана репутація Кальвіна – заслуга його учнів, які часто порушували чітку рівновагу його богослов'я, роблячи доктрину про призначення центром і основою вчення.

Кальвіна звинувачують у тому, що він став «диктатором Женеві», хоча навіть в найкращі часи він мав швидше моральні повноваження, ніж юридичні і перед кожною публікацією своїх книг мав, швидше, отримувати схвалення міської ради. Тільки в 1559 р. Кальвін отримав громадянство Женеві.

Найбільш серйозним звинуваченням є участь Кальвіна в процесі над Мігелем Серветом, який заперечував доктрину про Трійцю і ряд інших християнських доктрин. Кальвін був викликаний до суду в ролі експерта з богословських питань, і його висновок підтримали всі швейцарські богослови. У результаті за виразом женецького магістрату Сервет

був спалений на багатті відповідно до закону Священної Римської імперії щодо еретиків.

Важко сказати, чому Бог допустив таке. Можливо, щоб ще раз показати, що «всі згрішили і позбавлені слави Божої» і навіть людина, що стала чудесним інструментом у руках Бога, небезгрішна, тому наша надія повинна бути не на нашу праведність, а на Божу благодать, явлену в Ісусі Христі.

Змінене місто

Кальвін змінив Женеву. Шотландський реформатор Джон Нокс говорив: «Це найдосконаліша школа Христа, яка тільки існувала на землі з апостольських часів. Вважаю, що і в інших місцях Христа істинно проповідували, але такої широкі реформованої віри я не бачив ні в якому іншому місці». Це було результатом суворої дисципліни, введеної Кальвіном. Тим же, кому ця дисципліна не подобалася, Кальвін радив «побудувати таке місто, в якому вони хотіли б жити, оскільки вони не хочуть жити тут під владою Христа».

Протягом 25 років свого другого перебування в Женеві Кальвін проповідував принаймні п'ять разів на тиждень. За рік він виголосив 286 проповідей і 186 богословських лекцій.

Реформатор багато вчив про покликання людини. «Кожен на своєму місці повинен усвідомлювати, що його становище – пост, на який його поставив Бог, і йому не личить необачно змінювати плін свого життя... Бог судить всі наші справи відповідно до нашого покликання», – писав він в «Настанових». Тому не дивно, що Женева почала переживати серйозний економічний підйом.

Жан Кальвін став першим реформатором, який розглядав спасіння як дію Духа Святого. «Не може бути істинної віри, якщо вона не запечатана в наших серцях Духом Святим, – проголошував він. – Слово Боже не отримає повноти віри в серцях людей, якщо воно не буде підтверджено внутрішнім свідченням Святого Духа».

Помер Жан Кальвін 27 травня 1564 р. Незадовго перед смертю він зібрав пасторів Женеві і сказав: «Мав я безліч недосконалостей, які ви зносили терпляче. Прошу вас, вибачте мені... Я завжди робив те, чого, як мені здавалося, вимагала слава Божа».

Він був похований без церемоній, пам'ятника і навіть напису на могилі, і тому сьогодні ніхто не знає, де могила Жана Кальвіна.

...Але виповниться задум Господній

Початок нового року – подія, яка змушує задуматися над пройденим проміжком часу, проаналізувати, підбити підсумки попереднього року, зробити висновки з пережитого. І усвідомити, що час не стоїть на місці.

Одного разу Ісус Христос розповів «притчу, говорячи: «В одного багача гоїно нива вродила була. І міркував він про себе й казав: «Що робити, що не маю куди зібрати плодів своїх?». І сказав: «Оце я зроблю – порозвалю клуні свої і просторніші поставлю, і позбираю туди пашню свою всю та свій достаток. І скажу я душі своїй: «Душе, маєш багато добра, на багато років складеного. Спочивай, їж та пий, і веселися!». Бог же до нього прорік: «Нерозумний, ночі цієї ось душу твою зажадають від тебе, і кому позостанеться те, що ти був наготовив?». Так буває і з тим, хто збирає для себе, та не багатіє в Бога» (Лк. 12:16-21).

Ця притча змушує задуматися над тим, що життя людини короточасне і всі можливості, які їй даються, потрібно використати так, щоб стати багатим на похвалу Бога, а не щоб нажити якомога більше статків виключно для себе, а відтак – втратити все.

Більшість людей влаштовують своє життя саме так, як герой цієї притчі.

Увесь його зміст зводиться до задоволення примітивних потреб – їж, пий, веселися. А для цього працюють, заробляють, стараються, докладають максимум зусиль.

Єдиний, Хто не підвладний часу та знає початок і кінець усього, – Господь, Який, закликаючи Свій народ пам'ятати та аналізувати минуле, про Себе казав: «Я, що звідси кінець від початку, і наперед – що не сталося ще, і що говорю: «Мій замір відбудеться, і всяке жадання Своє Я чиню» (Іс. 46:9-10).

Отже тільки Божі наміри, плани, задуми, бажання безумовно збуваються. Ім ніхто не може перешкодити, ніхто не здатний їх зупинити чи відмінити. І вони – завжди найкращий намір щодо нас, вони мають вищі поклонання, ніж наші особисті плани.

Багато людей досягли успіху завдяки тому, що мали стратегічне планування життя. Наслідками відсутності планування, як правило, є стихійність, невизначеність, плін за течією, рух по інерції.

Короткострокове та довгострокове планування має на меті впорядкування життя в будь-яких площинах. Це і здобуття освіти, і заробляння та використання коштів, заняття спортом, відпочинок, кар'єрне зростання тощо. Не виняток і духовне зростання для служіння Богові.

Успішний навчальний процес чи то учня загальноосвітньої школи, чи студента вищого навчального закладу

без календарно-тематичного планування занять на рік та на увесь період навчання просто неможливий.

Стратегічний план розвитку підприємства дозволяє нарощувати обсяги виробництва, розширювати робочі місця, поліпшувати умови праці та збільшувати заробітну плату працівникам.

Неможливо стати олімпійським чемпіоном без продуманого графіка навчально-тренувального процесу на багато років.

Не буде зручним та комфортним життя людей без плану поетапної забудови мікрорайону міста із врахуванням необхідної інфраструктури.

Так само не станеться духовного розвитку особистості без систематичного читання Біблії, впорядкованого молитовного життя, регулярних відвідувань богослужіння, посиленої праці над собою для поліпшення характеру, позбавлення поганих звичок та залежностей.

Проте навіть далека від Бога людина розуміє, що все врахувати та передбачити неможливо. І найкращі методики планування в тих чи інших сферах життєдіяльності, які розроблені на основі практичних рекомендацій видатних людей, спрацюють не завжди і не для кожного.

З цього приводу хотілося б нагадати слова апостола Якова, якими він докоряв тим християнам, котрі у своїх планах не відводили місце Божим бажанням та рішенням:

«А ну тепер ви, що говорите: «Сьогодні чи завтра ми підемо у те чи те місто і там рік проживемо, та будемо торгувати й заробляти», ви, що не відаєте, що трапиться завтра, – яке ваше життя? Бо це пара, що на хвилику з'являється, а потім зникає! Замість того, щоб вам говорити: «Як хочє Господь, та будемо живі, то зробимо це або те». А тепер ви хвалитесь в своїх гордошах, – лиха всяка подібна хвальба!» (Як. 4:13-17).

Гордістю називає Святе Письмо ставлення перед собою цілей і досягнення завдань, в яких не враховано насамперед бачення Бога відносно них і де надія на досягнення цих цілей не покладається на Бога.

Складаючи плани на майбутнє, потрібно найперше зважати на волю Бога. Заможний чоловік, згаданий в притчі, міг стати багатим і в Божих очах, якби намагався набувати мудрості і дослухатися до порад Бога. Однак він не задавався такими питаннями, а влаштовував своє життя так, як вважав за потрібне. Він планував своє майбутнє, керуючись винятково власними бажаннями та особистими вигодами.

Мудро планувати своє майбутнє так, щоб воно узгоджувалося з волею Божою. Колись люди не звертали уваги на поведінку праведного Ноя, який був зайнятий незвичними для них справами. Але прийшов час, і всі пересвідчилися, що саме спосіб його особистого життя був

наймудрішим. І багато років наполегливої праці не були витраченими надаремно.

Тому Ісус Христос навчав Своїх сучасників: «Як було за днів Ноевих, так буде і прихід Сина Людського. Бо так само, як за днів до потопа всі їли й пили, женилися й заміж виходили, аж до дня, «коли Ной увійшов до ковчегу», і не знали, аж поки потоп прийшов та й усіх забрав, – так буде і прихід Сина Людського» (Мт. 24:37-39).

Після Ноя минуть тисячоліття, а нічого не зміниться. Такі ж самі потреби та бажання домінуватимуть серед людей. Такими ж мотивами керуватимуться люди, плануючи своє життя.

Та над усіма людськими планами, навіть якщо вони не узгоджуються з волею Бога, стоїть Він: «У серці людини багато думок, але виповниться тільки задум Господній» (Пр. 19:21).

Не варто вчитися цьому через досвід неодноразових розчарувань, коли можливості так багато обіцяли і були такими очевидними, що ти й не сумнівався в успіху, а все розтануло, як сніг на долоні.

Чому так сталося? Можливо, це урок для гордих людей, які врешті-решт повинні зрозуміти, що все станеться так, як цього захоче Господь. І не більше. Тому, аби не зазнавати болю і смутку, краще завчасно шукати погляд та бачення Бога і узгоджувати план своїх дій з життєвим шляхом, який для нас визначив Бог.

Ігор КРОЩУК.

За що вбили автора «Щедрика»?

Сьогодні ніхто не уявляє Різдво без знаменитої мелодії Carol of the Bells. У святковий сезон цю мелодію чути в усіх крамницях, на вулицях, у церквах і, звичайно ж, на всіх радіостанціях. Без усякого сумніву, це одна з найпопулярніших мелодій у світі.

Але мало хто знає, що автор всесвітньо відомого хіта – простий вчитель музики з української глибинки Микола Леонтович. Народився він 1877 року в сім'ї сільського священика в Подільській губернії. Закінчивши школу, йде слідами свого батька і діда – вступає в духовну академію. В академії Микола паралельно вивчає скрипку, фортепіано і хорівий спів.

Після закінчення академії молодий чоловік переїжджає на Донбас і пробує себе в ролі композитора. 1901 року появилася його перша обробка різдвяної колядки «Щедрик». Початково «Щедрик» був задуманий для виконання на чотирьох голосах акапелій без музичних інструментів.

Взагалі, стиль написання «Щедрика» Леонтовича вважається дуже незвичним для різдвяної пісні. По-перше, ця весела мелодія написана в мінорному ключі, а по-друге – її швидкий ритм не властивий різдвяним колядкам. Слова настільки швидко промовляються, що їх навіть часом складно розпізнати.

Композиторство не приносило прибутку в ті часи, тому Микола Леонтович був змушений підробляти то вчителем музики, то вчителем співи. Так він поневірявся від Поділля до Донбасу, поки 1916 року «Щедрик» не прозвучав у виконанні хору Київського університету. Після цієї події до Леонтовича миттєво прийшли популярність і слава. Пісню почали співати по всій країні, а українська діаспора – і за її межами. Проте справжній прорив стався, коли в 1922

році «Щедрик» під керівництвом Олександра Кошиці прозвучав у виконанні Українського хору в Карнегі-хол в Нью-Йорку. В одну мить це маленьке українське диво поширилося всією Америкою та іншими континентами. Мелодія настільки сподобалася американцям, що 1936 року співпрацівник NBC українського походження Петро Вільговський написав англійські слова на мелодію «Щедрика». Відтоді ця пісня в Америці відома під назвою Carroll of the Bells.

Сьогодні мелодія Carroll of the Bells широко використовується у всьому світі в рекламі і голівудських фільмах. Її виконують десятки знаменитих американських виконавців.

Але, попри успіх і славу, доля Миколи Леонтовича не була щасливою. Після 1917 року, коли організувалася Українська Народна Республіка, Леонтович переїхав до Києва і почав набирати популярності як композитор і аранжувальник. 1918 року він навіть організував перший Український державний оркестр. Але успіх тривав недовго.

У серпні 1919 року, коли Київ захопили більшовики, почалися переслідування української інтелігенції, тому композитор був змушений покинути Київ і втікати до свого рідного міста Тульчина.

У 1921 році, на саме Різдво, Микола вирішив відвідати батьків. Як тільки він зайшов у дім, тось постукав у двері. Коли його батько відчинив, до кімнати зайшов чоловік і показав посвідчення чекіста. Він розповів, що перебуває у відрядженні, і попросився переночувати. Батьки Миколи, нічого не підозрюючи, впустили його і поклали спати в одній кімнаті з Миколаєм. Під ранок батько почув постріл. Коли він вбіг у кімнату Миколи, то побачив там сина, який прошептав: «Тату, я помираю...»

Багато років смерть Миколи Леонтовича була великою загадкою, поки в 90-ті не обнародували архіви, де виявили рапорт КДБ про виконання спецзадання зі знищення «ворога народу» Миколи Леонтовича...

Бережіть своїх дітей від культу Санта-Клауса

Можливо, тема Санта-Клауса не надто актуальна для нас. Однак Геловін теж донедавна не був актуальним, а сьогодні це вже мало не новітня традиція.

Тому й пропонуємо вашій увазі публікацію відомого християнського автора Джона Пайпера, стурбованого ситуацією зі святкуванням Різдва в Західному світі, де від Різдва, фактично, часто лишається лише назва.

Та й навіть ми, інтуїтивно розуміючи суть Різдва Христового, не завжди здатні передати це своїм дітям. Тому ця публікація не буде зайвою і для нас.

Разом із Великоднем Різдво – найщасливіший день року в християнському поклонінні. Страсна П'ятниця і Великдень – це мета Різдва. Спасіння грішників завдяки смерті і воскресінню Ісуса Христа – це мета Різдва.

Ісус народився, щоб знайти та спасти те, що загинуло (Лк. 19:10). Ісус народився, щоб врятувати грішників (1 Тим. 1:15). Ісус прийшов на Різдво, щоб віддати душу Свою на викуп за багатьох (Мр. 10:45). Ісус народився, щоб кликати не праведних, а грішних (Мт. 9:13). Ісус прийшов на Різдво, щоб зруйнувати діла диявола (1 Ів. 3:8). І щоб Своєю смертю знищити того, хто має владу смерті (Євр. 2:14).

Тому народження Сина Божого, повністю Бога і повністю Людини, – це просто приголомшлива і славна новина. Ангел називає це «великою радістю» (Лк. 2:10).

Моє питання: як ми взагалі можемо подумати про те, щоб дати дітям рідку вівсянку на воді і без цукру, коли їм пропонується найкраща їжа у світі? Навіщо давати їм Санта-Клауса, коли у них може бути втілення Сина Божого?

Мене вкрай дивує, що християнин у принципі може відвертати увагу від Бога, Який втілюється в цьому світі для спасіння нас і наших дітей. І справа навіть не в тому, що Санта-Клаус не справжній, а Ісус Сам по Собі є істиною, а в тому, що, порівняно з Ісусом, Санта просто мізерний. І ми повинні допомогти своїм дітям побачити це.

Санта-Клаус пропонує тільки земні речі, нічого вічного і неминуючого. Ісус же пропонує вічну радість всьому світу.

Санта-Клаус пропонує свої ефемерні блага тільки за умови наявності хороших справ. Як співається в пісеньці: «Він знає, коли ти спиш. Він знає, коли ти прокидаєшся. Він знає, коли ти був хорошим або поганим, тому будь хорошим заради подарунків».

Це чистої води релігія добрих діл. А Ісус пропонує всі подарунки безплатно – по благодаті через віру.

Санта-Клауса придумали. Ісус реальний, ніж дах вашого будинку.

Санта-Клаус з'являється тільки раз на рік. Ісус обіцяє: «Я з вами повсякденно аж до кінця віку» (Мт. 28:20). Санта і близько біля Ісуса не стояв.

Санта не може вирішити нашу найбільшу проблему, яку вирішив Ісус, – наш гріх і наше відчуження від Бога. Санта-Клаус може додати вишеньку на торт солодкого життя, але він не може взяти розбите життя і навіть змінити його, давши вічну надію. І наші діти повинні знати це про Різдво.

Санта не актуальний в багатьох культурах світу. А Ісус – Цар царів і Пан над панамі у всіх народів землі.

Санта-Клауса одного разу забудуть, а Ісус вчора, сьогодні і завтра Той Самий (Євр. 13:8).

Я не можу зрозуміти, навіщо батькам – якщо вони знають і люблять Ісуса, якщо вони знайшли Ісуса як найбільший скарб у світі, – навіщо їм у принципі позбавляти це свято Ісуса і вставляти в нього Санту. Він просто не має ніякого значення. Він не має зі святом нічого спільного. Він – ніщо.

І моя порада: докладіть всіх можливих зусиль, щоб зробити своїх дітей щасливими, наскільки це можливо, з усіма сюрпризами, пов'язаними з істинним значенням Різдва. Нехай ваші декорації вказують на Ісуса. Нехай ваші частування вказують на Ісуса. Нехай ваші ігри вказують на Ісуса. Нехай ваші пісні вказують на Ісуса.

Перевершіть світ у радості. Перевершіть світ у щедроті. Перевершіть світ у декораціях, і нехай це все вказує на Ісуса.

А якщо все це для вас не цікаве, значить, ви Ісуса недостатньо добре знаєте.

Джон ПАЙПЕР.
Християнський автор.

Апокаліпсис сьогодні

«І сказав він (Ангел) до мене: «Не запечатує слів пророцтва цієї книги. Час бо близький! Неправедний — нехай чинить неправду ще, і поганий — нехай ще опоганюється. А праведний — нехай ще чинить правду, а святий — нехай ще освячується. Ото, незабаром приходжу, і з Мною заплата Моя, щоб кожному віддати згідно з ділами його. Я Альфа й Омега, Перший і Останній, Початок і Кінець. Блаженні, хто випере шати свої, щоб мати право на дерево життя і ввійти брамами в місто! А поза ним будуть пси, і чарівники, і розпусники, і душогуби, і ідоляни, і кожен, хто любить та чинить неправду» (Об. 22:10-15).

«... Неправедний — нехай чинить неправду ще, і поганий — нехай ще опоганюється...» Що це? Адаже за біблійною логікою потрібно закликати неправедних повернутися до правди, а поганих очиститися! Чому ж Бог через Свого апостола закликає неправедних кінця віку продовжувати чинити неправду, а поганих опоганюватися?! На жаль, неправедних в нашому світі багато. Тих, хто називає себе християнами, на нашій планеті більше половини населення, але тих, хто справді вірить у Бога і Спасителя Ісуса Христа, хто пізнає Бога через Його Слово і докладає зусиль, щоб жити за Його Законами, у нашому світі мізерна меншість! Можливо, й менше одного відсотка! А тоді виходить, що 99% — явні або закамуйльовані під християн неправедні люди.

І саме до цих 99 відсотків Бог звертається зі сторінок Об'явлення через апостола Івана, кажучи: «Продовжуйте чинити неправду! Опоганюйтеся ще більше».

Вони були й раніше

Приблизно за 580 років до Р. Х. частина юдейського народу після вбивства поставленого Навуходоносором правителя — Гедалії, сина Ахікамоваго, втекла в Єгипет. І там Господь звертається до народу через пророка Єремію: «Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїлів, кажучи: Ви та ваші жінки говорили своїми устами й своїми руками виконували, кажучи: «Конче виконаємо свої присяги, що ми присягали кадити небесній цариці й лити їй жертви», тому напевно здійсните ваші присяги і конче виконайте обітницю вашу!» (Єр. 44:25).

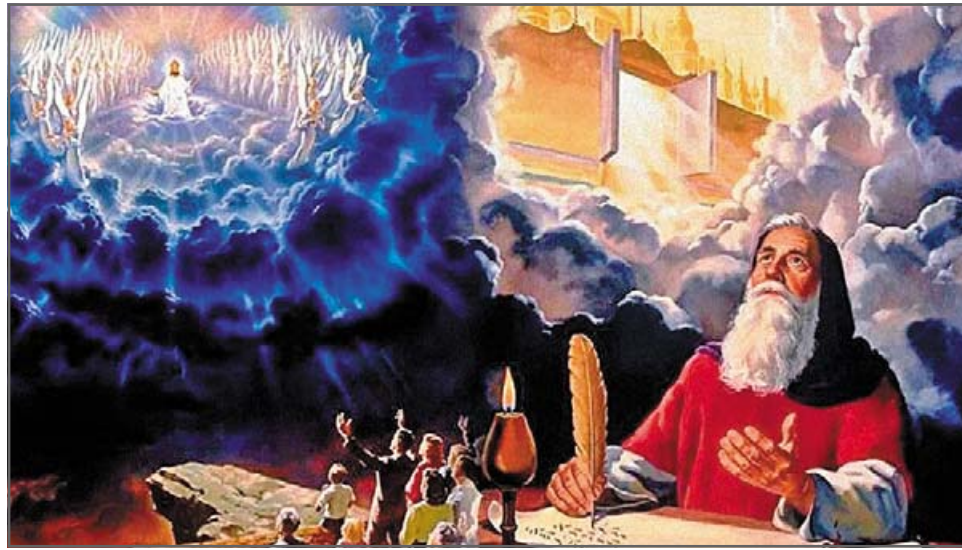
Боже! Що Ти кажеш?! Кадити «богині неба»? Щоб зрозуміти це, прочитаємо декілька віршів вище і декілька віршів нижче: «І послав Я до вас усіх Моїх рабів пророків, рано та пізно, кажучи: Не робіть цієї обридливої речі, яку Я зневажив! Та не слухали вони, і не нахилили вуха свого, щоб відвернутися від свого зла, щоб не кадити іншим богам. І вилілась лють Моя та Мій гнів, і запалав він в Юдиних містах та на вулицях Єрусалиму, і стали вони руїною та пустинею, як бачите цього дня...»

Бог попереджав: ваші батьки жили, як свині, Я знищив їх! Спам'ятайтеся хоч ви! Але марно.

Читаємо далі: «А тепер так говорить Господь, Бог Саваот, Бог Ізраїлів: Нащо ви робите велике зло своїм душам, вигублюючи собі чоловіка та жінку, дитину й немовля з-серед Юди, щоб не залишилася вам решта? Навіщо ви робите, щоб гнівити Мене чинами рук своїх, щоб кадити іншим богам в єгипетському краї, куди ви прийшли чужинцями замешкати там, щоб погубити себе, і щоб стати прокляттям та ганьбою серед усіх людей землі? Чи забули ви зло ваших батьків та зло Юдиних царів, і зло жінок його, і зло ваше та зло ваших жінок, що нарobili в Юдиному краї та на вулицях Єрусалиму? Не були вони впорені аж до цього дня, і не бояться, і не ходять Законом Моїм та Моїми уставами, що Я дав вам та вашим батькам. Тому так промовляє Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Ось Я зверну обличчя Своє на вас вам на зло, щоб викоренити всього Юду!» (Єр. 44:7-11).

Ви жили, порушуючи всі Мої Закони, і Я викинув вас з вашої землі! Опам'ятайтеся!

І знову попередження проігнорували! Ось що вони відповідають Богові: «І відповідали

Єремії (а пророк просто передавав слова Бога людям) всі ті люди, що знали, що їхні жінки кадять іншим богам, і всі ті жінки, що стояли там, великий збір, і весь народ, що сидів в Єгипетському краї в Патросі, говорячи: «Щодо слова, що ти говорив до нас Господнім Ім'ям, ми не слухаємо тебе. Бо напевно виконаємо кожне те слово, що виходить із наших уст, — щоб кадити небесній цариці й лити їй литі жертви, як робили ми та батьки наші, царі наші та зверхники наші в Юдиних містах та на вулицях Єрусалиму. І насичувалися ми хлібом, і було нам добре, а зла ми не бачили. А відколи перестали ми кадити небесній цариці й лити їй литі жертви, брак нам усього, і ми гинемо від меча та голоду! А коли ми кадимо небесній цариці й приносимо їй литі жертви, то хіба без відома наших чоловіків ми робимо для неї жертвні калачі з її зображенням, і ллемо їй литі жертви?» (Єр. 44:15-19).

Фактично, вони кажуть Богові: відчепися від нас, як ми жили, так і далі жити будемо! І тоді Бог говорить їм: «Ну що ж! Гаразд! Твердо виконуйте обітницю вашу! Ви брудні! Вальйтеся в болоті й далі! Ви грішите? Грішіть ще більше! Ви безнадійні!».

«Тому то послушайте Господнього слова, весь Юдо, що сидиш в Єгипетському краї: Ось Я присягнув великим Своїм Ім'ям, — говорить Господь, — що не буде вже Ім'я Моє кликатися устами жодного юдеянина, кажучи: «Живий Господь Бог!» у всьому єгипетському краї. Ось Я пильную вас на зло, а не на добро, і загине кожен юдеянин, що в єгипетському краї, від меча та від голоду, аж до їх скону» (Єр. 44:26-27).

Смерть, жах і знищення очікує тих, хто не хоче слухати Бога і слухатися Бога! А тому вже не має значення, як ці живі покійники поведуться далі... Бог не бачить серед них жодної людини, здатної до покаяння і переродження... І Його перестав хвилювати їх поведінка, тому що Він знає їх кінець!

Хоча, все ж, у багатьох місцях Писання, Господь закликає нечестивих покаятися, це не відміння тих слів Господа, про які ми сьогодні роздумуємо, а навпаки — посилює заклик покаятися, оскільки може настати мить, коли Бог визнає грішника, що не покається, безнадійним.

Попередження пророка Даниїла

А тепер звернімося до ще одного пророка, який за 500 років до Р. Х. говорив слова, дуже подібні на слова з Об'явлення: «І побачив я, Даниїл, аж ось стоять два інші Анголи — один тут при цьому березі річки, а один там при тому березі річки. І сказав до мужа, одягненого в лляну одіж, що був над водою річки: «Коли буде кінець цим дивним речам?». І почув я того мужа, одягненого в лляну одіж, що був над водою річки. І звів він до неба свою правицю та свою лівицю і присягнув вічно Живим: це буде за час, за часи і за пів часу, і коли скінчиться розбивання сили святого народу, все це станеться. А я це слухав і не розумів. І сказав я: «Мій пане, який цьому кінець?». І він сказав: «Іди, Даниїле, бо заховані й запечатані ці слова аж до часу кінця. Багато хто будуть очищені, і вибіляться, і будуть перетоплені; і будуть несправедливі несправедливими, і цього не зрозуміють усі несправедливі, а розумні — зрозуміють» (Дан. 12:5-10).

Настане час, коли нечестиві будуть жити нечестиво, а чисті будуть очищуватися. І в цьому місці Писання відсутній заклик до нечестивих

стати чистішими. Чому? Відповідь напрошується сама собою: тому що це стосується останнього часу! Часу, коли Бог скаже грішникам: усе! Час сплив! Я кликав, кликав, а ви не послухалися! Час сплив! Ви — безнадійні! Тепер робіть що хочете! Це вже не має ніякого значення! Ви приречені! Так само, як це було з частиною юдейського народу в Єгипті за пророка Єремії...

Чи буде застерігати Бог нечестивих в останні часи

«І засурмив перший Ангол — і вчинилися град та огонь, перемішані з кров'ю, і впали на землю. І спалилась третина землі, і згоріла третина дерев, і всіляка зелена трава погоріла... І засурмив другий Ангол — і немовби велика гора, розпалена огнем, була вкинена в море. І третина моря зробилася кров'ю. І померла третина морського створіння, що мають життя, і загинула третина кораблів... І засурмив третій Ангол — і велика зоря спала з неба, палаючи, як смолоскип. І спала вона на третину річок та на водні джерела. А імення зорі тій Полин. І стала третина води, як полин, і багато людей помирало з води, бо згрікла вона... І засурмив Ангол четвертий — і вдарево третину сонця, і третину місяця, і третину зір, щоб затьмилося їхня третина, щоб третина дня не світила, так само ж і ніч...» (Об. 8:7-12).

«І засурмив п'ятий Ангол — і я бачив зорю, що спала із неба додолу. І тій даний був ключ від криниць безодньої. І вона відімкнула криницю безодню, — і дим повалив із криниці, мов дим із великої печі. І затьмилося сонце й повітря від криничного диму... А з диму на землю вийшла сарана, і дано їй міць, як мають міць скорпіони земні. І наказано їй, щоб вона не шкодила земній траві, ані жодному зіллю, ані жодному дереву, але тільки тим людям, які на чолах не мають печатки Божої. І було дано їй, щоб їх не вбивати, але мучити п'ять місяців; а мука від неї, як мука від скорпіона, коли вкусять людину. І в ті дні люди смерті шукатимуть, та не знайдуть її! Померти вони захочуть, та втече від них смерть!» (Об. 9:1-6).

«Одне горе минуло! Ось за ним ще два горя надходять! І засурмив шостий Ангол — і я почув один голос із чотирьох разів золотого жертвіника, який перед Богом, що казав шостому Анголові, який мав сурму: «Розв'яжи чотирьох Анголів, що пов'язані при великій річці Єфраті». І були порозв'язані чотири Анголи, приготувані на годину, і на день, і на місяць, і на рік, щоб убити третину людей. А число кінного війська — двадцять тисяч раз по десять тисяч, і я чув їхнє число. І так бачив я коней в видінні, а на них верхівців, що панцери мали огняні, і гіяцинтові, і сірчані. А голови в коней — немов голови лев'ячі, а з їхнього рота виходив огонь, і дим, і сірка. І побита була третина людей від цих трьох поразок — від огню, і від диму, і від сірки, що виходили з їхніх ротів. Сила бо коней була в їхніх роті та в їхніх хвостах. А хвости їх подібні до вузлів, що мають голови, і ними вони шкоду чинять. А решта людей, що не вбита була цими поразками, не покалася за діла своїх рук, щоб не кланяться демонам, ані ідолам золотим, і срібним, і мідяним, і кам'яним, і дерев'яним, що не можуть вони ані бачити, ані чути, ані ходити. І вони не покалися в своїх убивствах, ані в чарах своїх, ні в розпусті своїй, ні в крадіжках своїх...» (Об. 9:12-21).

Не покаються! Марно кликати! Даремно погрожувати! Даремно карати! Безнадійні!

І тому через деякий час прозвучать майже байдуже слова Бога: «Неправедний — нехай чинить неправду ще, і поганий — нехай ще опоганюється...» Тому що це вже ніякого значення не має! Усе! Кінець!

І слова Бога, звернені через пророка Єремію до юдеїв дві з половиною тисячі років тому, будуть також актуальними щодо людей всіх народів в останній час: «І скажем до них: Так говорить Господь: Хіба падають — і не встають? Хіба хто відступить, то вже не вертається? Чому відступив оцей єрусалимський народ усевічним відступленням? Міцно схопились вони за оману, не хочуть навернутись. Прислухався Я й слухав: неправду говорять, немає нікого, хто б казав у своєму лукавстві, говорячи: Що я зробив? Кожен з них обертається до свого бігу, мов той кінь, що женеться у бій... І відає бусел у повітрі умовлений час свій, а горлиця й ластівка та журавель стережуть час прилету свого, — а народ Мій не знає Господнього права!.. Як ви скажете: Ми мудреці і з нами Господній Закон? Ось справді брехнею вчинило його брехливе писарське писальце! Засоромлені ці мудреці, збентежилися й були схоплені. Ось вони слово Господнє відкинули — що ж за мудрість ще мають вони? Тому їхніх жінок віддам іншим, а їхні поля — здобувцям, бо вони від малого та аж до великого — усі віддалися користоловству, від пророка та аж до священника чинять неправду!.. І легенько лікують нещастя народу Мого, говорячи: «Мир, мир» — а миру нема! Чи вони засоромилися, що гідоту робили? Ні трохи вони не засоромилися, і застидяться не вміють, — тому то впадуть між упалими, в часі навіщення їх, спіткнуться, говорить Господь... Зберу їх дощенту, говорить Господь: не буде ягід у них на винограді, і не буде на фіговім дереві фіг, а їхні листя пов'яне, і пошлю їм таких, що їх поїдять...» (Єр. 8:4-13).

І ці слова сьогодні актуальні як для поган, так і для тих, хто називає себе християнином, але таким не є. Крадуть, брешуть, відступають від правди, набивають кишені неправедним золотом, викривляють на угоду собі Писання. І зовсім не соромляться і не бентежаться!

І когось Господь ще закликає покаятися (тому що є ще час!), а комусь вже нині говорити: «Кради! Бреш! Перевіряй Моє Слово! Багаті неправедними шляхами! Але пам'ятай: зовсім близько час, коли Я скажу тобі: усе! Ти втратив свій шанс...»

Ще святість, ще праведність!

«А праведний — нехай ще чинить правду, а святий — нехай ще освячується!». Ну, що тут особливого? Бог постійно, звертаючись до Свого народу, саме так й говорить. Але є одне «але».

Річ у тім, що робити це доведеться якщо не нам, то майбутнім поколінням не в зовсім звичайній обстановці — в умовах війни (Об. 6:4), голоду (Об. 6:6), епідемії і появи осканжених тварин (Об. 6:8), жахливих катастроф (Об. 6:12-14), а також політичних та економічних криз (Об. 13:15-17).

І ось в цій обстановці «праведний — нехай ще чинить правду, а святий — нехай ще освячується».

А чи творимо ми правду сьогодні? Чи освячуємося? Як реагуємо на завдане нам зло?

Нам сказано: не обманюй, не жадай чужих жінок, не розлучайся, люби ближнього свого, приноси добрий плід... А що ми робимо? Хоч і знаємо, що якщо не кінець світу загалом, то наш особистий кінець наближається з кожною секундою. Хочемо ми цього чи ні!

І тому розумний християнин повинен сприймати ці слова-поради, слова-рекомендації і навіть слова-накази. «І праведний буде держатись дороги своєї, а хто чисторукий — побільшиться в силі» (Йов 17:9).

Звертати з цієї дороги дуже небезпечно: «Ось іду, немов злодій! Блаженний, хто чистий, і одягу свою береже, щоб нагим не ходити, і щоб не бачили ганьби його!» (Об. 16:15).

«День же Господній прибуде, як злодій вночі, коли з гуркотом небо мине, а стихії, розпечені, рунуть, а земля та діла, що на ній погорять... А коли все оце поруйнується, то якими мусите бути в святому житті та в побожності ви, що чекаєте й прагнете скорого приходу Божого дня, в яким небо, палячися, зникне, а розпалені стихії розтопляться?» (2 Петр. 3:10-12).

• ПРИТЧІ

Учень прийшов до учителя і сказав: «Я хочу стати таким, як ти — святим, праведним, мудрим, позитивним, спокійним і ніколи не дратуватися».

— Добре, — сказав учитель, — я тобі допоможу. Принести картоплю і прозорий пакет.

Коли учень все приніс, учитель продовжив: «Щоразу, коли ти захочеш вчинити щось зле, подумай, чи образишся, скажеш неправду чи побажеш чужого, клади в пакет одну картоплину. Цей пакет носи завжди з собою, не випускаючи з рук».

Учень погодився.

Чим ми пахнемо

Згодом пакет наповнився картоплею і став дуже важким. До того ж картопля почала псуватися — покритися огидним слизом, а потім взагалі почала гнити і смердіти.

Коли запах став нестерпним, учень знову прийшов до учителя і сказав: «Я більше не можу носити з собою цю гидоту! Вона дуже тяжка і нестерпно смердить».

Учитель відповів: «Таке саме відбувається і у твоїй душі. Коли ти поводишся неправильно, обманюєш, прагнеш чужого, сердитися, ображаєшся або ображаєш інших, твоя душа покривається слизом гріха. Погані вчинки, образи і злість перетворюються

на звички, звички — на характер, а характер породжує смердючі гріхи. Я дав тобі можливість спостерігати за цим процесом збоку. А тепер подумай: чи потрібен тобі цей тягар і цей смердючий дух у твоїй душі? Віддай його Спасителю Ісусу і будь чистим».

Апостол Павло колись написав: «А Богові подяка, що Він постійно чинить нас переможцями в Христі і запашисть знання про Себе через нас виявляє на кожному місці! Ми бо для Бога Христова запашисть серед тих, хто спасається, і тих, хто гине» (2 Кор. 2:14-15).

А чим ми пахнемо?

Дорогі друзі!

Передплата-2017 триває. На жаль, у зв'язку зі стрімким подорожчанням поштових і друкарських послуг ми змушені дещо змінити вартість передплати.

Умови передплати:

один примірник — 120 грн. за рік;
19 примірників (0,5 кг) — 850 грн. за рік;
38 примірників (1 кг) — 1000 грн. за рік;
78 примірників (2 кг) — 1200 грн. за рік.

Кошти можна переказати на рахунок:

2600200007923 у ПАТ «Укрсоцбанк»,
МФО 300023, код 20559726

(з обов'язковою приміткою «Добровільні пожертвування на газету «Вірую»)

або поштовим переказом на адресу:

Карпюк Олег Ярославович,
місія милосердя «Добрий самарянин»,
вул. Мочульського, 1, Івано-Франківськ, 76002

(з обов'язковою приміткою «Добровільні пожертвування на газету «Вірую»)

• ЧИ ЗНАЄТЕ ВИ

Офіційно у світі 26 мусульманських держав і 18 християнських, але лише одна єврейська держава.

- За статистикою Міжнародного Біблійного Товариства, щодня у США продаються, даруються чи поширюються іншим способом близько 168 тис. Біблій.

- Біблія перекладена майже на всі доступні у світі мови, включаючи так звану «пороссячу латинь» і «клінгон» (мова із серіалу «Зоряний шлях»).

- У часи Авраама Єрусалим називався Салимом (євр. «шалеєм» — нешкодженний, цілий, мирний).

- В Японії Ісус виглядає як японець. В Африці Він чорношкірий. А в

Цікаві факти

Америці майже завжди білий і схожий на світловолоосого Спасителя з картини Леонардо да Вінчі «Таємна вечеря».

- Наукових свідчень щодо створення світу і всесвітнього потопу так багато, що в США є навіть Інститут дослідження створення світу.

- Знаменитий художник Леонардо да Вінчі (1452-1519) був здивований, виявивши скам'янілі рештки морських істот під час прогулянки в Альпах. Він задався питанням: як вони могли потрапити туди? І результаті прийшов до висновку, що це — доказ потопу, який колись стався на землі.

- Споруда Пентагону — одна з

найбільших офісних будівель у світі і має форму п'ятикутника. Її збудували на місці, яке називалося «Нижнє пекло».

- Під час подорожі з Варнавою в Лістру Павло змілив кривого чоловіка. Жителі міста були такі здивовані, що вирішили: Павло і Варнава — боги. Варнава був прийнятий за Зевса, а Павло — за Гермеса. Жрець Зевса навіть збирався принести на їх честь жертви. Апостолам ледве вдалося переконати жителів у тому, що поганські боги не мають з ними нічого спільного.

- В Європарламенті є місце під номером 666 — воно завжди пустує.

ЗАПРОШУЄМО НА СЛУЖІННЯ В ЦЕРКВАХ ХРИСТІЯН ВІРИ ЄВАНГЕЛЬСЬКОЇ:

Івано-Франківська область:

БОГОРОДЧАНИ, вул. Шевченка, 13-б; НЕДІЛЯ — 10 год., П'ЯТНИЦЯ — 19 год.;
БУРШТИН, вул. Микуличів, 28; НЕДІЛЯ — 10 год., ЧЕТВЕР — 19 год.;
ГАЛИЧ, вул. Вітовського, 30; НЕДІЛЯ — 16 год., СЕРЕДА — 18 год.;
КОСІВ, вул. Горбоваго, 8; НЕДІЛЯ — 10 год., ЧЕТВЕР — 18 год.;
КАЛУШ, вул. Козоріса, 20; НЕДІЛЯ — 10 год., ЧЕТВЕР — 19 год.;
КОЛОМІЯ, церква «Віфанія», вул. Верещинського, 9; НЕДІЛЯ — 10, 14 год., СЕРЕДА — 18 год.;
КОЛОМІЯ, церква «Віфлєм», вул. Майданська, 1а; НЕДІЛЯ — 10 год., ЧЕТВЕР — 18 год.;
КОРШІВ, вул. Шевченка, 5; НЕДІЛЯ — 10.30, ЧЕТВЕР, П'ЯТНИЦЯ — 19 год.;
НАДВІРНА, вул. Вагилевича, 16; НЕДІЛЯ — 10 і 18 год., СЕРЕДА — 19 год.;
РОГАТИН, вул. Богуна, 2; НЕДІЛЯ — 10 год., ЧЕТВЕР — 19 год.;
РОЖНЯТІВ, вул. Шевченка (біля базару); НЕДІЛЯ — 9.30, СЕРЕДА — 18 год.;
ТЛУМАЧ, вул. Винниченка, 42; НЕДІЛЯ — 10 год., СЕРЕДА — 20 год.;
ТИСМЕНИЦЯ, церква «Благодать» вул. Л. Українки, 2-б; (ТЦ «Хутрове місто», 3-й пов.) НЕДІЛЯ — 10 год., СЕРЕДА — 19 год.

СТЕЦЕВА Снятинського р-ну, вул. Миру, 2-б; НЕДІЛЯ — 10 год., СЕРЕДА, П'ЯТНИЦЯ — 19 год.;
УТОРОПИ, вул. Центральна; НЕДІЛЯ, П'ЯТНИЦЯ — 10 год., СЕРЕДА, СУБОТА 17 год.

Львівська область:

РАДЕХІВ, вул. Рильського, 1; НЕДІЛЯ — 10, 18 год., СЕРЕДА, П'ЯТНИЦЯ — 19 год.;
ЖОВКВА, вул. Б. Хмельницького, 29; НЕДІЛЯ — 10.30, ПОНЕДІЛОК, СУБОТА — 19.30;
ВЕЛИКИ МОСТИ, вул. Шевченка, 28; НЕДІЛЯ — 10 год., ПОНЕДІЛОК, П'ЯТНИЦЯ — 19 год.;
ПЕРЕМИШЛЯНИ, вул. Галицька, 15, (Дім побуту); НЕДІЛЯ — 14.30 год.;
ЧЕРВОНІ ГРАД, вул. Ключівська, 18-а; НЕДІЛЯ — 10 і 18 год., ВІВТОРОК — 18.30 год.;
СОКАЛЬ, вул. Леонтовська, 15; НЕДІЛЯ — 10 і 17 год., СЕРЕДА, П'ЯТНИЦЯ — 19 год.;
СОСНІВКА, вул. Лісна, 5-а; НЕДІЛЯ — 10 і 18 год., ВІВТОРОК — 19 год.;
САМБІР, вул. Січ. стрільців, 49; НЕДІЛЯ — 10 год., СЕРЕДА, П'ЯТНИЦЯ — 18 год.

Рівненська область:

КОСТОПІЛЬ, вул. Сидорова, 5 б; НЕДІЛЯ — 10, 18 год., СЕРЕДА, П'ЯТНИЦЯ — 19 год.;
СТЕПАНЬ, вул. Прибережна, 26; НЕДІЛЯ — 10, 17 год., СЕРЕДА, СУБОТА — 19 год.;
с. ГОЛИШІВ Рівненського р-ну, вул. Молодіжна, 10; НЕДІЛЯ — 10, 18 год., ВІВТОРОК, ЧЕТВЕР — 19 год.;
ГОЩА, пров. Пекарський, 10; НЕДІЛЯ — 11 год., СЕРЕДА, П'ЯТНИЦЯ — 18 год.

м. Чернівці:

вул. Героїв Майдану (копишня Червоноармійська), 24б; НЕДІЛЯ — 9 і 17 год., ЧЕТВЕР — 19 год.;
 вул. Університетська, 23; НЕДІЛЯ — 9 год., ВІВТОРОК, П'ЯТНИЦЯ — 19 год.;
 бульвар Героїв Сталінграда, 9; НЕДІЛЯ — 9 і 17 год., П'ЯТНИЦЯ — 19 год.;
 вул. Горіхівська, 32 (на румунській мові); НЕДІЛЯ — 9 год., ВІВТОРОК, П'ЯТНИЦЯ — 19 год.;
 вул. Івана Підкови, 18 (Садиба); НЕДІЛЯ — 9 год., ВІВТОРОК, П'ЯТНИЦЯ — 20 год.;
 Театральна площа, 6; НЕДІЛЯ — 10 і 17 год.

м. Вінниця:

вул. П. Морозова, 21; НЕДІЛЯ — 10 год.

Сумська область:

КОНОТОП, вул. Клубна, 73 а; НЕДІЛЯ — 10 год., ВІВТОРОК, ЧЕТВЕР — 18 год.

Хмельницька область:

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ: вул. Березнева, 5; НЕДІЛЯ — 9, 15 і 17 год., СЕРЕДА, П'ЯТНИЦЯ — 19 год.;
 вул. Миру, 92 б; НЕДІЛЯ — 17 год., ЧЕТВЕР 18 год.;
ЛЕТИЧІВ, вул. І. Франка, 35/1; НЕДІЛЯ — 10 год.;
НЕТІШІН, вул. Шевченка, 6; НЕДІЛЯ — 10, 18 год., ВІВТОРОК — 19 год.;
ВОЛОЧИСЬК, вул. Незалежності, 46; НЕДІЛЯ — 10, 17 год., ВІВТОРОК, ЧЕТВЕР, П'ЯТНИЦЯ — 19 год.;
КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ:

Нігинське шосе, 8-а; НЕДІЛЯ — 10, 17 год., ПОНЕДІЛОК, СЕРЕДА, П'ЯТНИЦЯ — 18 год.;
 вул. Молодіжна, 16; НЕДІЛЯ — 10, 18 год., СЕРЕДА — 18 год.;
 пр. Амбулаторний, 14-а; НЕДІЛЯ — 10, 17 год., ВІВТОРОК, СЕРЕДА, П'ЯТНИЦЯ — 18 год.;
 вул. Драгоманова, 4; НЕДІЛЯ — 9, 12 год., ЧЕТВЕР, П'ЯТНИЦЯ — 18 год.;
ГОРОДОК, вул. Індустріальна, 2; НЕДІЛЯ — 10 год., СЕРЕДА, П'ЯТНИЦЯ — 19 год.;
ІЗЯСЛАВ, вул. Рози Люксембург, 4; НЕДІЛЯ — 10, 17 год., П'ЯТНИЦЯ — 18 год.;
СЛАВУТА, вул. Михайлова, 27; НЕДІЛЯ — 10, 18 год., СЕРЕДА, П'ЯТНИЦЯ — 18 год.;
 вул. Паперника, 94; НЕДІЛЯ — 10, 18 год., ЧЕТВЕР — 19 год.

Тернопільська область:

ТЕРНОПІЛЬ: вул. Квітова, 19; НЕДІЛЯ — 10, 18 год.;
 вул. Довженка, 4; НЕДІЛЯ — 10, 18 год.;
ШУМСЬК, вул. Віпійська, 12-а; НЕДІЛЯ — 10 і 17 год.;
БУЧАЧ, вул. Коцюбинського, 2; НЕДІЛЯ — 10 год.;
ЗБАРАЖ, вул. Грушевського, 31; НЕДІЛЯ — 10 і 18 год.;
ЗАЛІЩИКИ, вул. Чубинського, 8; НЕДІЛЯ — 10, 17 год., ЧЕТВЕР, П'ЯТНИЦЯ — 18 год.;
ТЕРЕБОВЛЯ, вул. Шевченка, 29-а; НЕДІЛЯ — 10 і 17 год.;
ЛАНІВЦІ, вул. Відродження; НЕДІЛЯ — 10 і 18 год.;
МОНАСТИРИСЬКА, вул. Січ. стрільців, 24 (зал військомату); НЕДІЛЯ — 10, СЕРЕДА — 19 год.;
 с. ГРИМАЙЛІВ, вул. Лук'яновича, 3; НЕДІЛЯ — 10 год.;
ЗБОРІВ, вул. Козацька, 25; НЕДІЛЯ — 11, 17 год., СЕРЕДА, П'ЯТНИЦЯ — 19 год.;
БЕРЕЖАНИ, вул. Валова, 4; НЕДІЛЯ — 10, 18 год., СЕРЕДА, П'ЯТНИЦЯ — 20 год.;
КОПИЧИНЦІ, вул. Л. Українки, 27; НЕДІЛЯ — 10 год., СЕРЕДА, П'ЯТНИЦЯ — 20 год.;
ГУСЯТИН, вул. Надозерна, 1; **КОЗОВА**, вул. Шкільна, 13;
ВИШНІВЕЦЬ, вул. Стуса, 20; **ЧОРТКІВ**, вул. Незалежності, 76;
 с. КАМ'ЯНКИ, вул. Тернопільська;
 с. СТРУСІВ, вул. Миру, 26.

Волинська область:

ЛЮБОМЛЬ, вул. Дружби, 34; НЕДІЛЯ — 11 год., ЧЕТВЕР — 19 год.

ПОЛЬЩА

ВАРШАВА, вул. Виборна, 20; НЕДІЛЯ — 13.30 год., СЕРЕДА — 19 год.

ІТАЛІЯ

Церква «ІСУС СПАСИТЕЛЬ», Viale Giorgio De Chirico, 73, Top Sapienza, Roma, НЕДІЛЯ — 13.30 год., ЧЕТВЕР — 19 год.; тел. +39 (329) 735-26-92.

Телепрограму «Вірую» дивіться в Інтернеті на viruu.at.ua, YouTube, CNL-Україна, у кабельних мережах і в цифровому форматі на телеканалі PAI (вівторок, четвер і субота о 17-й год.).
 На CNL-Україна і на телеканалі PAI (вівторок, четвер і субота о 8-й ранку) дивіться християнську телепрограму «Одвічні істини».

Церква «ВІФАНІЯ»
 м. Львів, вул. Жовківська, 8 (р-н Підзамче)
 НЕДІЛЯ — 10, 18 год.
 ПОНЕДІЛОК — 19 год. (молодіжне служіння)
 СЕРЕДА, П'ЯТНИЦЯ — 18 год.

Церква «ГОЛГОФА»
 м. Львів, вул. Скрипника, 2-а (р-н Сихів)
 НЕДІЛЯ — 10, 18 год.
 СЕРЕДА — 19 год. (молодіжне служіння)
 ЧЕТВЕР — 18.30.

ЗАПРОШУЄМО НА БОГОСЛУЖІННЯ в Івано-Франківській церкві християн віри євангельської:

ЩОСЕРЕДИ — о 19 год.,
 ЦОНЕДІЛІ — о 9, 12 та 18 год.,
 ЩОПОНЕДІЛКА — молодіжне служіння о 19 год.

Адреса:
 м. Івано-Франківськ, вул. Мочульського, 1 (на Майзлях).
 Тел. для довідок (0342) 78-17-03.

Дорогі друзі! Слушайте ХРИСТІЯНСЬКІ РАДІОПЕРЕДАЧІ

І програма Українського радіо:

ЩОПОНЕДІЛКА
 о 20.30 — «Жива надія»
ЩОСУБОТИ
 о 20.30 — «Віра. Надія. Любов»
ЦОНЕДІЛІ
 о 19.40 — «Відвертість»
ЩОСУБОТИ
 о 20.00 — «Вірую»
 о 20.35 — «Людина і вічність»
 о 22.45 — «Вірю і знаю»

ЩОПОНЕДІЛКА
 о 20.45 на хвилі «Променя» — передача для дітей «Стежинка»

Церква «Спасіння Боже»

Неділя: 12:00-14:00 (Богослужіння)
 Четвер: 20:00,
 П'ятниця: 21:00 (розбір Біблії)
 Субота: 18:00 (молитовне служіння)

ESPAÑA. MADRID.
 Av. Pablo Neruda 106 Local 5
 L1 «Metro» Alto del Arenal,
 C-2, C-7 «Renfe» El Pozo

Телефон:
 № 678-292-970

<http://www.salvaciondedios.com>
salvaciondedios2005@hotmail.com

ВІРІУЮ

УВАГА!

Щонеділі о 8:00 та о 15:00 ДИВІТЬСЯ християнську телепередачу «Вірую» на каналі ТРК «3-студія»

Стежте за програмою телепередач

Християнська церква «ВІФЕЗДА»

Богослужіння відбувається:
 Неділя - 11:00
 П'ятниця - 18:30

За адресою:
 м. Львів, вул. В. Великого, 4
Чекаємо вас!

ВІРІУЮ
 № 1 (216)
 січень 2017 р.
 Виходить щомісяця

Засновник — Івано-Франківська християнська місія милосердя «Добрий самарянин»
 Газета видається на добровільні пожертвування
 Р/р 2600200007923, ПАТ «Укрсоцбанк», МФО 300023, код 20559726

Редактор **Олег КАРПЮК**
 Адреса редакції: 76002, м. Івано-Франківськ, вул. Мочульського, 1;
 тел./факс (0342) 50-10-19, факс 50-10-21
 E-mail: dobry.samar@gmail.com
 Наша сторінка в Інтернеті: <http://viruuu.at.ua>

Газета віддрукована в Івано-Франківській друкарні «Місто НВ».
 Обсяг — 1,86 умовного друкованого аркуша.
 Тираж — 60000 примірників. Замовлення № 923.
Редакція не завжди поділяє погляди авторів.